

GELİŞİM ERZURUM

Yıl 7 | Sayı 39 | Eylül 2025 | 150 TL | ISSN 2757-5020

F
U
T
B
O
L

V
E

Ş
E
H
İ
R

ISSN 2757-5020

9

www.gelisimerzurum.org

Futbol:

Tribünlerde bir şehir,
sokaklarda bir kültürdür.

içindekiler

02 ERZURUM FUTBOL TARİHİ Prof. Dr. Murat KÜÇÜKÜĞÜRLÜ

06 ŞEHİR VE FUTBOL İLİŞKİSİ: BİR KÜLTÜRÜN, BİR KİMLİĞİN VE BİR HAFIZANIN İZİNDE Nihan ÖZTÜRK

10 Söyleşi: AHMET DAL, ERZURUMSPOR, SADECE BİR FUTBOL TAKIMI DEĞİL; ERZURUM'UN BİRLİK VE BERABERLİĞİNİN, MÜCADE- LE AZMİNİN VE İNANCININ SAHADAKİ İFADESİDİR. Büşra ARSLAN

18 CORİANTAS'IN ŞAMPİYONLUĞU YAŞAMIN ANLAMİ: SOKRATES'İN TUTKUSUNA YOLCULUK Sude Sıla ÇİFTÇİ

21 İÇİMDEKİ FENER AŞKI BAMBAŞKA MI? Ergün ENGİN

23 Söyleşi: KENAN KOTAN, FUTBOL, ERZURUM'DA SADECE BİR OYUN DEĞİLDİ; O, MAHALLE SOKAKLARINDAN STADYUMLARA UZANAN BİR SEVDA, BİR TUTKU, BİR KARDEŞLİKTİ. Muaz ERGÜ

28 DOKSAN DAKİKADAN YÜZ SAATLİK SAVAŞA: HONDURAS-EL SALVADOR VE FUTBOLUN GÖLGESİNDE BİR ÇATIŞMA Selim YALÇINKAYA

32 GAZZE'DEKİ FUTBOL TUTKUSUNUN ARKASINDA BIRAKILAN HAYALLER: UMUTLA YÜKSELEN ÇOCUKLARI Kübra GÜNEY

35 STADYUMLARIN ŞEHİRLERE ETKİSİ: EKONOMİK, SOSYAL VE KÜLTÜREL DEĞİŞİMİ Lokman LOKMACI

38 FUTBOL, SADECE FUTBOL DEĞİLDİR. Muaz ERGÜ

42 GÖÇ VE FUTBOL: KÜLTÜRLER ARASI BİR BAĞ Halil ŞENTÜRK

45 FUTBOL DERBİLERİNİN KENT KİMLİĞİ VE SOSYAL DİNAMİK- LER ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ Mustafa ERZİNCANLIOĞLU

50 AVRUPA'DA BİR "TÜRK" FUT- BOL TAKIMI: FORDİNGBRIDGE TURKS'ÜN 127 YILLIK HİKAYESİ Aşkın YILMAZ

GELİŞİM ERZURUM
Palandöken Gelişim
Derneği'nin yayın organıdır.
ISSN: 2757-5020
YIL 7 | SAYI 39
Eylül 2025 | 150 TL

İmtiyaz Sahibi
Lokman LOKMACI
Yazı İşleri Sorumlusu
Numan ÜN
Sayfa Tasarımı
Öğr. Gör. Yakup ÇİFTÇİ

İletişim
Solakzade Mahallesi
2. Marketler 13. Çarşı Sokak
Palandöken/Erzurum
0 (530) 544 76 72
@f x
gelisimerzurumdersisi

Baskı
Ayhan Ofset
Aliravi Cad. Kadioğlu Sk.
No.18/E
Yakutiye/Erzurum
0 442 233 95 60

© Her hakkı saklıdır.

Bu dergide yer alan yazı, makale, şiir ve fotoğraflar elektronik ortamlar da dahil olmak üzere yazılı izin olmaksızın kullanılamaz. Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir. Yayımlanan eserlerin tüm mesuliyeti yazarlarına aittir.

ERZURUM FUTBOL TARİHİ ¹

Prof. Dr. Murat KÜÇÜKUĞURLU

Metin Oktay ve Hadi Vuraler, 1968 yılı (ERŞA)

Erzurum'da spor faaliyetleri yaptığını tespit ettiğimiz ilk dernek, İttihatçıların kurmuş olduğu “Türk Gücü Derneği”dir. 1913 yılında İstanbul'da kurulmuş olan bu dernek, aynı yılın sonlarına doğru Erzurum'da faaliyetlerine başlamıştır. 1914 yılı Ocak ayında Erzurum'da atış talimleri, yürüyüşler ve cirit müsabakaları düzenlemiştir. Değnek oyunu da denilen cirit müsabakalarında geleneklere uygun olarak Erzurumlularla ova köylüleri bir taraf, Pasinlilerle Haydari Boğazlılar diğer taraf şeklinde düzen almıştır. Erzurum'da futbol takımlarının kurulması ve futbol maçlarının yapılması da İttihatçılar eliyle gerçekleştirilmiştir. I. Dünya Savaşı'ndan sonra Erzurum'da kurulan ilk spor derneği ise 1921'de faaliyete geçen “Erzurum İdman ve Spor Derneği”dir. Maalesef bu derneğin faaliyetlerine ilişkin herhangi bir bilgi elde edemedik.

Erzurum'un modern sporlarla gerçek anlamda tanışması, Millî Mücadele yıllarında Kâzım Karabekir vasıtasıyla gerçekleşti. Karabekir Paşa'nın çabaları sonucu geleneksel sporların yanı sıra, jimnastik, izcilik, atıcılık, eskrim, atletizm, kayak, paten, futbol, bisiklet ve su sporla-

¹ Bu makale Murat Küçükugurlu tarafından yazılan Anadolu'nun Kilidi Erzurum isimli kitaptan alınmıştır. Geniş bilgi için ilgili kitaba bakılabilir. Fotoğraf ve gazete kütürleri Erzurum Şehir Arşivi'nden alınmıştır.

SPOR LİK MAÇLARI

Erzurum Bölgesi lik maçlarına hararetle devam edilmektedir.
Üçüncü hafta sonunda kulüplerin puan durumuna ait cetveli neşrediyoruz.

Takım	Maç	G.	B.	M.	A.	Y.	Puan
Erzurum Karagücü	3	3	—	—	15	1	6
Palandöken Gençlik	3	2	—	1	8	6	4
Aşkale Kara Gücü	2	1	—	1	7	6	2
Kandilli Kara Gücü	2	1	—	1	3	5	2
Dağcılık Gençlik	3	1	—	2	1	2	2
12 Mart Gençlik	3	1	—	2	4	13	2
Demirspor Gençlik	2	—	—	2	1	6	—

İşaretler : G galibiyet, B berabere, M mağlubiyet, A attığı gol, Y yediği gol'dur.

Demokrat Doğu, 21 Eylül 1953 (ERŞA)

rı alanlarında da faaliyetler yürütüldü. Paşa'nın Erzurum'dan ayrılmasından sonra spor faaliyetlerinde ciddi bir düşüş görüldü. Nitekim Cumhuriyet'in ilanından hemen önce Eylül 1923'te Erzurum'da Erzurum Lisesi (Sultani), Çıraklık (iş Ocağı) ve Erkek Muallim Mektebi (Darülmuallimin) talebeleri futbol ve benzeri oyunları rastgele oynamaktaydı. Onları yönlendirecek bir yönetici veya sporcu yoktu. Belirtilen tarihte Beylerbeyi Kulübü'nden Mehmet Ali Bey'in terbiye-i bedeniye muallimi atanması, spor faaliyetlerinin az da olsa düzene girmesine yardımcı oldu. Aynı yıl Yüzbaşı İhsan Bey'in öncülüğünde "Erzurum İdman Ocağı" ismiyle bir spor kulübü kurulması için çalışmalara başlandı. Sonraki yıllarda sporla ilgili yeni adımlar atıldı. 1926 yılında Müstahkem Mevkii Zabitan Yurdu takımı ve

Erkek Muallim Mektebi bünyesinde "Yüce Yurt Spor Kulübü" kuruldu. Bu kulübün iki takımı vardı ve bunlar kendi aralarında Karskapı'daki meydanda maçlar yapıyorlardı. Cumhuriyet'in ilk yıllarında Erzurum Türk Ocağı, Sipahi Ocağı, Halkevi ve Silah Fabrikası yanı sıra, Erzurum Lisesi, Muallim Mektebi ve askeriyenin çeşitli birimleri tarafından çeşitli spor kulüpleri kuruldu. Bu kulüpler özellikle futbol takımları kurarak kendi aralarında maçlar organize etti. Bunlar arasında Erzurum sporuna en büyük katkıda bulunanlar Halkevi ve Silah Fabrikası'ydı. Halkevi'nin kurduğu Halk Spor, Yeni Spor ve Atayurt gibi kulüpler ile Silah Fabrikası'nın kurduğu Erzurum Gücü, şehirdeki spor faaliyetlerinin yerleşmesinde önemli katkılarda bulundu. Bilhassa Erzurum Gücü, Erzurum'da spor

Erzurumspor ve Galatasaray 1968'de 3 Temmuz Stadında (ERŞA)

kulübü anlayışını yerleştiren ve kayak ile futbol başta olmak üzere çeşitli branşlarda düzenli ve disiplinli çalışan en önemli kulüptü. 1930'larda Erzurum'daki tek federe ve tescilli spor kulübü Erzurum Gücü'ydü.

Cumhuriyet döneminde gelişim gösteren spor dallarından biri futboldu. İlk yıllarda Erzurum Lisesi, Muallim Mektebi ve askerî birliklerin kurmuş olduğu takımlar arasında maçlar yapılmaktaydı. 1930'larda Halkevi ve Silah Fabrikası'nın futbol takımları devreye girdi. Ardından 1940'larda ardı ardına tescilli gençlik kulüpleri kuruldu. 1944'te Erzurum'daki ilk sivil spor ve gençlik kulübü olarak Palandöken Spor Gençlik Kulübü kuruldu. 1945'te Demir Spor ve Dağcılık gibi kurum kulüpleri tescil edildi. 1947'de 12 Mart Gençlik Spor Kulübü kuruldu. 1950'de beşinci kulüp olarak Karagücü kuruldu.

Sonraki yıllarda gençlik kulüplerinin sayısı hızla arttı. 1960'a gelindiğinde Erzurum'daki tescilli kulüp sayısı 15'e çıkmıştı.

Erzurum bölgesinde tescilli spor kulüpleri arasında ilk resmi futbol müsabakaları 1946'da "Aziziye Kupası" adı altında yapıldı. İlk maç 17 Kasım 1946'da oynandı. Bu kupaya Palandöken Spor, Erzurum Gücü, Aziziye Gücü, Palandöken Gücü, Ölçme Gücü, Demir Spor takımları katılmıştı.

İlk defa 1948 yılındaki kupa maçlarında takımlar kendi tescilli futbolcularıyla sahaya çıktı. Böylece lisanssız sivil kişilerin takımlara girmesi devri sona erdi. Erzurum'da ilk lig maçları ise 1951'de yapıldı. İlk lig maçı 17 Kasım'da Palandöken ile Karagücü arasında yapıldı ve 2-2 berabere sonuçlandı. Maçların sonunda Palandöken Spor şampiyon oldu.

² O tarihte Erzurum Müftüsü olan Lütfullah Efendi'nin halkın şikâyetlerine tercüman olarak Sadaret ve Saray ile yazışmalar yaptığı, bundan Valiliğin haberdar ve rahatsız olduğu da bir gerçektir.

Milletin Sesi, 9 Temmuz 1970 (ERŞA)

Aynı dönemde Erzurum, Trabzon, Rize ve Kars gibi doğu vilayetlerindeki tescilli futbol takımları arasında “Doğu Grubu Futbol Şampiyonası” düzenlenmekteydi. Diğer taraftan yurt dışında maç yapan ilk futbol takımı Demir Spor oldu. 10 Kasım 1950’de Tebriz’de Tebriz Demir Spor takımı ile karşılaşan Demir Spor, maçı 3-1 kazandı.

Cumhuriyet’in ilk yıllarında futbol maçları,

Erzurum'daki Spor Kulüpleri (1923-1960)					
İdman Ocağı (1923)	Yüceyurt (1926)	Azım (1930)	Yeni Spor (1938)	Gençlerbirliği (1957)	
Sipahi (1930'lar)	Atlı Spor (1938)	Dağcılık (1945)	Kombina (1956)	Toprakspor (1959)	
Halk (1936)	Atayurt (1942)	12 Mart (1947)	Şekerspor (1956)	19 Mayıs/Doğuspor (1959)	
Erzurum Gücü (1936)	Palandöken (1944)	Karagücü (1950)	Yolspor (1956)	Dadaş (1960)	
Demirspor (1945)	Dağcılık ve Kış Sporları (1945)	Atlı Spor (1952)	Aziye (1956)	Şark Yıldızı (1953)	

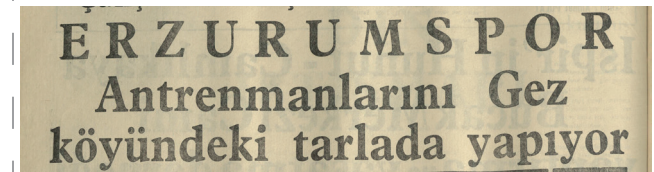
sehrin doğusunda bulunan Karskapı'daki Topçular Sahası'nda ve batısında bulunan Muallim Mektebi arkasındaki sahada yapılmaktaydı. Karskapı'daki sahada eskiden beri cirit oynanmakta ve at yarışları da yapılmaktaydı. 1940'lar- dan itibaren futbol maçlarının yoğunlaştığı yer

Milletin Sesi, 9 Temmuz 1970 (ERŞA)

Hürsöz, 15 Ağustos 1972 (ERŞA)

Hürsöz, 22 Ağustos 1973 (ERŞA)

Muallim Mektebi arkasındaki saha oldu. Seyirciler sahanın kenarında kurulan çadırlarda, konulan sandalye ve kanepelerde maçları izlerlerdi. Bu saha 1952’de modern bir stadyum haline getirilmiş ve adına da “3 Temmuz Stadyumu” denilmiştir.

Diğer taraftan, Erzurumspor’un kurulmasıyla birlikte, yeni bir stadyum yapımına başlandı. Ilıca yolu üzerinde 25.000 kişilik yeni stadyum 17 Ekim 1971 Pazar günü Erzurumspor-Samsunspor maçıyla hizmete girmiş ve Erzurumspor Samsunspor’u 1-0 mağlup etmişti. Yapılan çimlerin dinlenmesi için uzun süre faaliyetlere kapatılan yeni stadyum, 1973 yılında Cemal Gürsel Stadyumu ismiyle hizmete girdi.

Şehir ve Futbol İlişkisi: **Bir Kültürün, Bir Kimliğin ve Bir Hafızanın İzinde**

☞ Nihan ÖZTÜRK

Giriş

Futbol, yalnızca 22 kişinin bir topun peşinden koştuğu bir oyun değildir. Bu söylem, çoğu zaman futbolun basitliğini ya da sıradanlığını vurgulamak için kullanılsa da, aslında eksik bir tanımlamadır. Futbol, bir oyundan öte bir şehir hafızası, toplumsal dayanışma alanı, kolektif bir kimlik yaratım sürecidir. Bir şehrin futbol takımı, o kentin sosyo-ekonomik yapısını, kültürel

kimliğini, tarihsel tecrübelerini ve hatta geleceğe dair umutlarını yansıtır. Tribünlerde atılan tezahüratlar, sokaklarda asılan bayraklar ya da formaların üzerine işlenmiş semboller, bir şehrin kendini anlatma biçimlerinden biridir.

Bu makalede, şehir ve futbol arasındaki çok boyutlu ilişki ele alınacaktır. Öncelikle futbolun şehir kimliği üzerindeki etkileri tartışılacak, ardından bu ilişkinin sosyolojik, ekonomik ve kül-

türel boyutlarına değinilecektir.

Futbol ve Şehir Kimliği

Bir şehri tanımlayan unsurlar arasında mimari yapılar, tarihi olaylar, folklorik değerler ve mutfak kültürü yer alır. Ancak modern çağda futbol kulüpleri de kent kimliğinin vazgeçilmez bir parçası hâline gelmiştir. Örneğin; **Barcelona**, yalnızca Gaudí'nin eserleri ya da Akdeniz'in kıyısındaki konumuyla değil, aynı zamanda FC Barcelona ile tanınır. "Més que un club" (Bir kulüpten daha fazlası) sloganı, şehrin siyasi ve kültürel hafızasıyla bütünleşmiştir.

Benzer şekilde **Liverpool**, Beatles'ın müziği kadar Liverpool FC'nin "You'll Never Walk Alone" marşıyla da dünya çapında tanınır. Bu marş, sadece bir tribün geleneği değil, aynı zamanda işçi sınıfı dayanışmasının, kolektif belleğin bir yansımasıdır.

Türkiye'de de örnekler fazladır. **Trabzonspor**, yalnızca Karadeniz'in bir futbol kulü-

bü değil, Trabzon'un aidiyet duygusunu, bölgesel gururunu ve merkez-çevre ilişkilerine karşı geliştirdiği duruşu temsil eder. Şehir, takımın başarısıyla ulusal ölçekte tanınır ve bu başarı, Trabzon'un kültürel kimliğinin önemli bir bileşeni hâline gelir.

Tribünler: Şehrin Mikrokozmosu

Tribünler, şehrin bir mikrokozmosu gibidir. Aynı şehirde yaşayan farklı sosyal sınıflar, meslek grupları, yaşlar ve cinsiyetler, maç gününde aynı tribünde buluşur. İşçiyle işveren, öğrenciyle öğretmen, zenginle yoksul, tribünlerde aynı formayı taşır. Bu birliktelik, günlük hayattaki sınıfsal farklılıkları ortadan kaldırmasa da, en azından maç süresince kolektif bir aidiyet duygusu yaratır.

Örneğin, **Arjantin'in Buenos Aires** kentinde Boca Juniors ve River Plate arasındaki rekabet, şehrin sosyo-ekonomik bölünmelerinin futbol sahasına yansımasıdır. Boca, işçi sınıfının, Ri-

ver ise daha varlıklı kesimlerin temsilcisi olarak görülür. Dolayısıyla futbol, şehirdeki sosyolojik dinamikleri görünür kılan bir arenaya dönüşür. Futbolun Ekonomik Boyutu

Futbol kulüpleri, şehir ekonomisinin önemli aktörleridir. Stat inşaatları, taraftar ürünleri, maç günü harcamaları ve turizm gelirleri, şehir ekonomisine ciddi katkılar sağlar. Özellikle “futbol şehirleri” olarak anılan Manchester, Dortmund, Milano veya İstanbul, bu durumun örneklerindendir.

Örneğin **Manchester United**, sadece futbol kulübü olarak değil, aynı zamanda kentin turizm ve marka değerini artıran bir ekonomik motordur. Yılda milyonlarca turist, Old Trafford Stadyumu’nu ziyaret etmekte, şehrin otellerinde konaklamakta, restoranlarında yemek yemektedir. Aynı şekilde **Dortmund**, Signal Iduna Park sayesinde Avrupa’nın en çok taraftar çeken kentlerinden biri hâline gelmiştir.

Türkiye’de ise **Beşiktaş’ın Dolmabahçe kıyısındaki stadyumu**, İstanbul’un turistik kimliğiyle birleşerek şehrin cazibe noktalarından biri olmuştur. Böylece futbol, yalnızca bir spor etkinliği değil, aynı zamanda şehir ekonomisinin can damarlarından biri hâline gelir.

Futbol ve Kültürel Temsilîyet

Futbol, şehirlerin kendini dış dünyaya tanıtmamasının en güçlü araçlarından biridir. Olimpiyatlar ya da uluslararası fuarlar kadar etkili olabilen bu durum, özellikle daha az tanınan şehirlerin adını duyurmasını sağlar.

Örneğin, **Leicester City’nin 2016’daki Premier League şampiyonluğu**, Leicester’ı dünya gündemine taşımıştır. Bu başarı öncesinde çoğu insan Leicester’ın adını dahi bilmezken, şampiyonluk sonrasında şehir, küresel ölçekte tanınır hâle gelmiştir.

Türkiye’de de **Bursaspor’un 2010’daki Süper Lig şampiyonluğu**, Bursa’nın yalnızca sanayi kenti değil, aynı zamanda futbol başarısıyla da anılmasına yol açmıştır.

Futbolun Sosyolojik Etkileri

Futbol, şehirlerde sosyalleşme ve toplumsal dayanışma alanı yaratır. Özellikle gençler için futbol kulüpleri, aidiyet ve kimlik kazanma süreçlerinde önemli bir rol oynar. Taraftar grupları, sadece maç günlerinde değil, sosyal yardım kampanyalarında, çevre temizliği etkinliklerinde, bağış organizasyonlarında da aktif rol alarak bir tür “şehir sivil toplum hareketi” işlevi görür.

Ayrıca futbol, şehrin travmalarını da hafızasında taşır. **Liverpool’un Hillsborough Faciası**, sadece bir spor olayı değil, şehrin kolektif belleğine kazınmış bir toplumsal kırılmadır. Benzer şekilde **Samsunspor’un 1989’daki trafik**

kazası, Samsun şehrinin spor hafızasında derin izler bırakmıştır.

Futbolun Şehre Yön Verdiği Anlar

Bazı şehirlerde futbol, kentin geleceğine yön veren bir unsur hâline gelmiştir. Örneğin, **Bilbao'da Athletic Club**, yalnızca sportif bir aktör değil, aynı zamanda Bask kimliğinin ve kültürel direncin sembolüdür. Bilbao şehri, kulüp sayesinde bölgesel bir siyasi-kültürel kimliğe sahip çıkmış, bu kimlik kulübün transfer politikalarına kadar yansımıştır.

Benzer şekilde, Türkiye'de **Erzurumspor**, şehrin toplumsal birlik duygusunu ve kış sporlarıyla harmanlanmış kimliğini sahada yansıtmaktadır. Erzurum halkı için Erzurumspor, yalnızca bir takım değil, şehrin onurunu ve mücadeleyi ruhunu temsil eden bir değerdir.

Sonuç

Futbol ve şehir ilişkisi, yalnızca sportif başarılar üzerinden açıklanabilecek bir konu değildir. Futbol, şehirlerin kimliğini pekiştirir, ekonomik canlılık sağlar, sosyolojik bağları güçlendirir ve kültürel temsiliyet yaratır. Tribünlerden sokaklara, marşlardan bayraklara kadar uzanan bu ilişki, modern şehir yaşamının en dinamik unsurlarından biridir.

Dolayısıyla şehirleri anlamak için yalnızca tarihi binalara, ekonomik raporlara veya demografik verilere bakmak yetmez; aynı zamanda tribünlere, forma renklerine, futbol hikâyelerine de bakmak gerekir. Çünkü futbol, bir şehir için yalnızca bir oyun değil; bir kimlik, bir hafıza ve bir yaşam biçimidir.

Kaynakça

- Bale, J. (2000). *The Changing Face of Football: Stadiums and Communities*. *Soccer & Society*, 1(1), 91-101.
- Giulianotti, R. (1999). *Football: A Sociology of the Global Game*. Polity Press.
- King, A. (2003). *The European Ritual: Football in the New Europe*. Routledge.
- Maguire, J. (2005). *Power and Global Sport: Zones of Prestige, Emulation and Resistance*. Routledge.
- Mason, T. (1995). *Passion of the People? Football in South America*. Verso.
- Sugden, J., & Tomlinson, A. (2003). *Football, Corruption and Lies: Revisiting "Bardfellas," the UEFA Case, and Havelange's Masterclass*. *International Review for the Sociology of Sport*, 38(4), 385-406.
- Ulusoy, K. (2017). "Şehir Kimliği ve Futbol İlişkisi: Trabzonspor Örneği." *Toplum ve Bilim Dergisi*, 140, 55-78.
- Yıldız, A. (2020). "Futbolun Sosyolojik Etkileri: Tribün Kültürü ve Kent Hafızası." *Spor ve Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(1), 23-41.
- Yüce, O. (2015). *Türk Futbol Tarihi: Toplumsal ve Kültürel Bir Okuma*. İletişim Yayınları.
- Zurcher, E. J. (2004). *Modernleşen Türkiye'nin Tarihi*. İletişim Yayınları. (Şehir kimliği bağlamında genel sosyo-kültürel arka plan için).

SÖYLEŞİ

Ahmet DAL,

"Erzurumspor, sadece bir futbol takımı değil; Erzurum'un birlik ve beraberliğinin, mücadele azminin ve inancının sahadaki ifadesidir."

Erzurumspor, Erzurum'un sadece bir futbol kulübü değil, kalbinde taşıdığı sevdanın, azmin ve direncin bir yansımasıdır. Bu özel kulübün başkanı Ahmet Dal ile gerçekleştirdiğimiz söyleşide, Erzurumspor'un sadece yeşil sahalardaki mücadelesiyle değil, şehrin ruhunu sahaya taşıyan hikayesiyle de derin bir bağ kuruyoruz. Ahmet Dal, kulübün geçmişiyle, bugünüyle ve geleceğiyle ilgili duyduğu güçlü sevdayı içtenlikle paylaşıyor. Bu sevdanın, her galibiyetin ötesinde bir anlam taşıdığını, her zaferin şehriyle birlikte kutlandığını anlatıyor. Erzurumspor, sadece bir takım değil; bir halkın, bir şehrin ortak umudu, gururu ve hayatı haline gelmiş durumda. Bu söyleşide, Ahmet Dal'ın Erzurumspor'a duyduğu bağlılık ve şehrine olan sevgisinin izlerini bulacaksınız.

 Söyleşi: Büşra ASLAN

➤ Erzurumspor sizin için ne ifade ediyor?

Erzurumspor, bizim memleket sevdamız ve Dadaşlık ruhunun somut bir yansımasıdır. Bu kulüp, Erzurum'un birlik, mücadele azmi ve inancının sahadaki ifadesidir. Her tezahürat ve mücadele, Erzurum'un karakterini temsil eder. Erzurumspor, sadece bugünü değil, gelecekteki gençlerimizin spor kültürünü ve şehrimizin marka değerini de taşır. Her galibiyet, şehrimizin sosyal ve kültürel gelişimine katkı sağlar. Benim için Erzurumspor, çocukluğumdan beri taşıdığım bir sevdadır ve aidiyet duygusudur; bu bağ, yönetici olduğumda da devam etmektedir.

➤ Başkanlık koltuğuna oturduğunuzda kendinize koyduğunuz ilk hedef neydi?

Erzurumspor, geçmişte şampiyonluklar, play-off mücadeleleri ve iniş çıkışlarla Türk futboluna büyük katkı sağlamış bir kulüptür. Göreve geldiğimde ilk hedefim, bu güçlü mirası sahiplenmek ve Erzurum'a o başarıları yaşatmaktır. Kulübün ruhunda mücadele, taraftarında ise inanç var. Yönetim olarak bu inancı sahaya yansıtarak, Erzurumspor'u sürdürülebilir bir başarı çizgisine taşımayı hedefledik. Hedefimiz, sadece sezonluk başarı değil, kulübü kurumsal yapısıyla, tesisleşmesiyle ve altyapısıyla güçlendirip geleceğe taşımaktır. Erzurumspor, bu şehrin ortak sevdasıdır ve bu sevdayı her daim canlı tutacağız.

✎ Erzurum şehri ile Erzurumspor arasındaki bağı nasıl tanımlarsınız?

Erzurumspor ile Erzurum arasındaki bağ, sadece bir futbol kulübü ile şehir arasındaki ilişki değil, bir kimlik meselesidir. Erzurumspor sahaya çıktığında, şehrin ruhu, tarihi ve kültürü de sahaya yansır. Kulüp olarak bu bağı sadece sözle değil, somut olarak yaşatmaya özen gösteriyoruz. 2024-2025 sezon formalarımızda Erzurum'un tarihini ve kültürünü yansıtan detaylar bulunuyor. Atatürk, Nene Hatun ve İbrahim Erkal gibi önemli figürler, şehrin kültürünü formalarımızda temsil ediyor. 2025-2026 sezonunda ise Ehram motifini taşıyarak Erzurum'un köklü kültürünü sahaya yansıtmayı hedefliyoruz. Erzurumlu hemşehrilerimizin Erzurumspor'a olan sevgisi, kulübün ayakta kalmasını sağlayan en önemli değerdir. Erzurumspor, sadece bir futbol kulübü değil, şehrin aynası, sesi ve gururudur.

✎ Taraftarların kulübe olan ilgisini artırmak için ne gibi projeleriniz var?

Erzurumspor'un en büyük gücü, taraftarlarıdır. Taraftarlarımızın ilgisini artırmak, kulübümüzün geleceğini güçlendirmek demektir. Sadece saha içi değil, saha dışındaki projelerle de taraftarımızla bağımızı kuvvetlendirmeyi amaçlıyoruz. Erzurumspor sevgisini küçük yaşlardan itibaren aşlamak, geleceğin tribünlerini daha güçlü kılacaktır. Sosyal medya hesaplarımızı aktif kullanarak taraftarlarımızla güçlü bir iletişim kuruyoruz. Geçtiğimiz dönemde 8 yaşındaki minik taraftar Ahmet Fettah Karaoğlu'nun, takım kaptanı Eren Tozlu'dan hediye aldığı forma ile yaşadığı anı, taraftar sevgisinin büyüklüğünü gösteriyor. Erzurumspor'a olan bu gönül bağı, kulübümüzün en büyük zenginliğidir.

➤ **Erzurumspor'un başarısı şehrin sosyal ve kültürel hayatına nasıl yansıyor?**

Erzurumspor'un başarıları, sadece sportif bir sonuç değil, şehrimizin sosyal, kültürel ve ekonomik hayatını doğrudan etkileyen önemli bir kazanımdır. Futbol, Erzurum için şehrin ruhunu diri tutan, hemşehrilerimizi bir araya getiren bir unsurdur. Erzurumspor'un başarıları, toplumsal kaynaşmayı güçlendiren ve aidiyet kültürünü pekiştiren bir etki yaratmaktadır. Ayrıca, kulübün ulusal ve uluslararası başarıları, Erzurum'un tanınırlığını artırarak şehrimizin kültürünü farklı coğrafyalara taşımaktadır. Erzurumspor'un ekonomik ve kültürel kalkınmaya katkısı, şehrimizin geleceği için önemli bir stratejik değeri temsil etmektedir.

➤ **Erzurumspor'un altyapı çalışmalarında gelinen noktayı nasıl değerlendiriyorsunuz?**

Erzurumspor'un altyapı çalışmaları, kulübümüzün geleceğini inşa etmede temel taşlardan biridir. Bugün geldiğimiz noktada, altyapımız sadece genç oyuncuların futbol becerilerini geliştirdiği bir alan olmanın ötesine geçmiş, aynı zamanda onların kişisel ve sosyal gelişimlerine de katkı sağlayan kapsamlı bir eğitim merkezi hâline gelmiştir.

Altyapımızda görev yapan teknik ekip, genç oyuncuların saha içi performansını artırmanın yanı sıra disiplin, takım ruhu ve mental dayanıklılık gibi unsurları kazandırmaya odaklanıyor. Bu sayede yetişen futbolcular hem A takıma hazırlanıyor hem de ileride başka kulüplerde veya uluslararası arenada başarılı olabilecek donanıma sahip oluyor. Ayrıca altyapı tesislerimiz, modern antrenman sahaları ve yüksek irtifa kamp merkezleri ile genç yeteneklerimizin en iyi şartlarda gelişimini sağlıyor.

Örnek vermek gerekirse, altyapımızdan yetişen Ferit Karakoca, kulübümüzün altyapısında gösterdiği performansla dikkatleri üzerine çekmiş ve A takıma yükselmiştir. Bunun yanı sıra Furkan Özhan, Mahamadou Ba, Yakup Kırtay ve Özgür Sert gibi oyuncular da altyapımızdan yetişerek profesyonel kariyerlerine devam ediyor ve çoğu hâlen kulübümüzde aktif olarak forma giyiyor. Bu oyuncular, Erzurumspor'un altyapı çalışmalarının ne denli başarılı olduğunu somut örnekleridir.

Bu başarı, sadece A takıma oyuncu kazandırmakla sınırlı kalmıyor; altyapımızdan yetişen yetenekler, diğer kulüplerde veya uluslararası arenada da Türk futboluna değerli katkılar sağlıyor. Böylece Erzurumspor'un gençlere sağladığı fırsatlar, kulübümüzün marka değerini ve sportif itibarını da güçlendiriyor.

Erzurumspor altyapısı bugün geldiği noktada, hem profesyonel futbolcu yetiştiren bir merkez hem de gençlerimizin gelişimine yatırım yapan bir kurum olarak başarılı bir şekilde faaliyet göstermektedir. Bu başarı, gelecekte kulübümüzün Süper Lig hedeflerine ulaşması ve Erzurumspor'un marka değerinin artmasına doğrudan katkı sağlayacaktır.

➤ **Kulüp olarak ekonomik sürdürülebilirliği sağlamak için hangi adımları atıyorsunuz?**

Kulüp olarak en temel önceliğimiz, günü kurtaran değil geleceği garanti altına alan bir mali disiplin tesis etmektir. Bu doğrultuda; gelir kaynaklarımızı çeşitlendiriyor, gider kalemlerimizi rasyonel bir şekilde yönetiyoruz.

Öncelikle altyapıya yatırım yaparak hem sportif başarı hem de ekonomik getiri sağlayacak bir model kurmaya gayret ediyoruz.

➤ **Erzurumspor'un Süper Lig hedefi için yol haritası nedir?**

Erzurumspor için Süper Lig hedefimizi, sadece bir hedef olarak değil, stratejik bir planlama süreci olarak ele alıyoruz. Bu yol haritası, saha içi performans, altyapı geliştirme, transfer politikası ve kulüp yönetimi gibi birçok unsuru kapsıyor. Öncelikle mevcut kadromuzun güçlendirilmesi ve genç yeteneklerimizin üst düzey şartlarda geliştirilmesi, yol haritamızın temel taşlarını oluşturuyor. Ayrıca bunun içerisinde yeni stad projemiz de var tabiki. Erzurumspor'un Süper Lig hedefi, disiplinli yönetim, altyapı yatırımları, doğru transferler ve güçlü taraftar desteğiyle adım adım gerçekleştirilecek bir yol haritasına sahiptir.

➤ **Transfer politikalarında nasıl bir strateji izliyorsunuz?**

Erzurumspor olarak transfer politikamız, hem sportif başarıyı hem de kulübün sürdürülebilirliğini hedefleyen bir strateji üzerine inşa edilmiştir. Önceliğimiz, takımımızın ihtiyacını doğru analiz etmek ve bu doğrultuda hem yerli hem de yabancı oyuncularla takımı güçlendirmektir.

Altyapımızdan yetişen genç oyuncularımıza her zaman öncelik tanıyoruz. Onların antrenmanlarını en iyi şartlarda yapabilmesini sağlıyor, kaliteli teknik kadro ile çalışmalarını destekliyor ve mental açıdan yanlarında oluyoruz. Böylece genç yeteneklerimizi sadece transfer politikasının bir parçası olarak değil, kulübümüzün geleceğinin teminatı olarak görüyoruz.

Yabancı transferlerde ise hem performans hem de kulüp kültürüne uyum kriterlerini ön planda tutuyoruz. Takımın oyun anlayışına katkı sağlayacak, şehirle ve taraftarla bütünleşebilecek oyuncularla anlaşmayı hedefliyoruz. Bu sayede, transferlerimiz sadece

kısa vadeli değil, uzun vadeli başarı ve istikrar sağlayacak nitelikte oluyor.

➤ **Erzurumspor tribünlerini diğerlerinden ayıran en büyük özellik sizce nedir?**

Erzurumspor tribünlerini diğerlerinden ayıran en önemli özellik, taraftarlarımızın kulübe gösterdiği koşulsuz bağlılık ve aidiyet duygusudur. Erzurumspor taraftarları, başarılarımızda coşkusunu paylaşıırken, zor günlerde de takımının yanında dimdik duruyor. Bu dayanışma ve bağlılık, sahada alınan sonuçlardan bağımsız olarak tribünlerimizi diğerlerinden farklı kılıyor.

Bir de şunu özellikle vurgulamak isterim: Erzurum soğuk bir şehir. Buna rağmen taraftarımız, maçlarımıza büyük bir ilgi gösteriyor. Taraftarlarımız, soğuğa rağmen tribünleri dolduruyor, takımlarını desteklemek için fedakârlık gösteriyor. İşte bu özveri, tribünlerimizin karakterini ve bağlılığını net bir şekilde ortaya koyuyor.

Taraftarlarımız kulübü sahipleniyor ve şehrin marka değerini temsil eden bir bilinçle hareket ediyor. Bu da Erzurumspor tribünlerini diğerlerinden ayıran en önemli faktörlerden biri olarak öne çıkıyor.

➤ **Taraftarların kulüp yönetimine bakışını nasıl değerlendiriyorsunuz?**

Taraftarlarımız kulübümüzün en değerli paydaşlarından biridir ve yönetim olarak onların beklentilerini her zaman dikkate alıyoruz. Erzurumspor taraftarları, kulübüne büyük bir sevgi ve bağlılık gösteriyor; başarılarımızda gurur duyuyor, zorlu dönemlerde ise desteklerini esirgemiyorlar.

Biz yönetim olarak, taraftarlarımızın görüşlerini, önerilerini ve eleştirilerini sosyal medya ve doğrudan iletişim kanalları üzerinden

aktif şekilde takip ediyoruz. Onların fikirleri, kulübümüzün stratejik planlamasında önemli bir rehber niteliği taşıyor. Biz yönetim olarak her zaman onların güvenini boşa çıkarmamak için çalışıyoruz.

➤ **Erzurumspor'un gençler üzerindeki etkisini nasıl görüyorsunuz?**

Erzurumspor'un gençler üzerindeki etkisi, sadece futbolla sınırlı kalmıyor. Kulübümüz, gençlerimize sporu sevdirmek, disiplin, takım ruhu ve azim gibi değerleri kazandırmak açısından çok önemli bir rol üstleniyor. Altyapı tesislerimizde eğitim alan gençlerimiz, sadece teknik ve taktik bilgilerini geliştirmekle kalmıyor; aynı zamanda sosyal sorumluluk projelerine katılarak kişisel gelişimlerini de destekliyoruz.

Kulübümüz, Erzurum'un genç yeteneklerini

ulusal ve uluslararası platformlara taşıyarak şehrimizin adını duyuruyor. Gençlerimiz, kulübümüz sayesinde hem sahada hem de saha dışında örnek alınacak bir disiplin ve çalışma anlayışını öğreniyor.

Bakın spora bin kişi başlar, üçyüz kişi devam eder, elli tanesi elit sporcu olur, on tanesi organizasyonlara katılır, bir tanesi de kürsüde yer alır. Binde bir demektir. Bizler bu sayıyı ne kadar artırırsak birimiz o kadar artar. Bizim aslında gençlerimiz üzerindeki etkimiz; onların yolunu açmak, imkânlarını çoğaltmak, özgüvenlerini güçlendirmektir. Erzurumspor, gençlerimize bir yol gösterici, bir ilham kaynağıdır.

Ayrıca, şehrimizin gençlerinin spora ve hayata bakışını şekillendiren, onları motive eden ve geleceğe hazırlayan bir kurumdur. Bu bilinçle gençlerimize yatırım yapmayı, onları her alanda desteklemeyi sürdüreceğiz.

➤ **Önümüzdeki 5 yıl içinde Erzurumspor'u nerede görmeyi hayal ediyorsunuz?**

Bu konuda yalnızca 5 yıl olarak hedeflerimizi sınırlamıyoruz. Ancak en büyük gayemiz ve hedefimiz Erzurumspor'u sadece Süper Lig'de kalıcı bir takım olarak görmek değil, aynı zamanda ulusal ve uluslararası arenada adından söz ettiren, şehrimizin marka değerini güçlendiren bir kulüp hâline getirmektir. Bu süreçte altyapımızı daha da güçlendirecek, genç yeteneklerimizi üst düzey şartlarda yetiştirecek ve şehrimizin spor kültürünü her alanda destekleyecek projeler gerçekleştirmeyi planlıyoruz.

Ayrıca, kulüp yönetimimiz ve teknik kadromuzla birlikte uzun vadeli, sürdürülebilir bir yapı inşa etmeyi hedefliyoruz. Bu yapı; saha içi başarıları, finansal istikrarı ve taraftarımızla kurduğumuz güçlü bağı birleştiren bir sistem olacak. Bizim vizyonumuzda, Erzurumspor her yıl bir üst hedefe ulaşan, şehrimizi gururlandıran bir takım olarak sahada varlık göstermelidir.

Erzurumspor'u hem sportif başarıları hem de şehre kattığı değerlerle örnek bir kulüp olarak görmek en büyük hayalim ve bunu gerçekleştirmek için tüm kaynaklarımızla çalışıyoruz. Bu hayalimizin gerçekleşmesi noktasında da şairin dediği gibi "surda bir gedik açtık mukaddes mi mukaddes ey deli rüzgar artık ne yandan esersen es." Biz şehrimizde gedik açtık bu anlamda da çok büyük potansiyele sahibiz bunu geliştirmek için de bu çemberin içinde el birliğiyle yer alıyoruz.

➤ **Şehrin genç yeteneklerine ve amatör kulüplere nasıl destek oluyorsunuz?**

Erzurumspor yönetimi olarak, kulübümüzün geleceğine yapılacak en değerli yatırımın genç yeteneklere ve amatör kulüplere sağlanan destek olduğuna inanıyoruz. Altyapımıza ve

futbolcularımıza olan güvenimiz, kulübümüzü sadece bugüne değil, uzun vadede başarılı bir geleceğe taşımamızı sağlıyor. Türkiye'nin genç nüfusu, doğru yönlendirilirse dünya futbolunda önemli bir rol oynayabilir. Bu nedenle, yerli oyunculara fırsat verilmesi ve altyapı sisteminin güçlendirilmesi büyük önem taşıyor.

Erzurum Büyükşehir Belediye Başkanı Mehmet Sekmen'in amatör kulüplere sağladığı destek, kulübümüzün altyapısının güçlendirilmesinde önemli bir rol oynuyor. Belediyemiz, amatör kulüplere malzeme ve nakdi yardım sağlamış, tesisleşme çalışmaları ile altyapı olanaklarını artırmıştır. Erzurumspor, amatör kulüplerle sürekli iletişimde kalarak genç yeteneklere fırsatlar sunmakta ve altyapımızdan çıkan oyuncuların profesyonel liglere yükselmesi bizleri gururlandırmaktadır.

Erzurumspor, sadece kulübümüzün başarısını değil, Erzurum'un amatör kulüplerini ve Türk futbolunun gelişimini desteklemeye devam ediyor. Onursal Başkanımız Mehmet Sekmen'in desteğiyle, kulübümüz gelecekte Türk futboluna nitelikli oyuncular kazandırmaya devam edecektir.

➤ **Erzurumspor'un sadece bir futbol kulübü değil, bir şehir markası olması için neler yapıyorsunuz?**

Erzurumspor Futbol Kulübü Başkanı olarak, kulübümüzü yalnızca bir futbol takımı olmaktan çıkarıp, Erzurum'un marka değerini yükselten bir şehir markası haline getirmek için stratejik adımlar attık. Altyapı tesislerimiz, kulübümüzün geleceğine yapılan önemli yatırımlardan biridir ve burada sadece futbolcularımız değil, Erzurum'un genç yetenekleri de eğitim alıyor. Yüksek irtifa kamp merkezimiz, profesyonel futbolcularımıza kaliteli bir çalışma ortamı sunuyor.

Kulübümüzün kurumsal kimliği ve logosu, Erzurumspor'un profesyonellik anlayışını ve şehirle olan bağımlı güçlendirmektedir. Aynı zamanda, sosyal sorumluluk projelerimizle de şehrimize katkı sağlıyoruz. Bu projeler, Erzurumspor'un sadece bir spor kulübü değil, şehrimizin gelişimine katkıda bulunan bir kurum olduğunu ortaya koymaktadır.

Tüm bu çalışmalar, kulübümüzün ve Erzurum'un geleceğine olan inancımızı yansıtmaktadır.

➤ **Futbola olan ilginiz nereden geliyor?**

Benim futbol ilgim ve sevgim, uzun yıllar sahada geçirdiğim 14 yıllık futbolculuk kariyerimden kaynaklanıyor. Bu süre zarfında hem profesyonel hem de amatör düzeyde futbol oynadım ve futbolun disiplin, mücadele ve takım ruhu gibi değerlerini bizzat deneyimleme fırsatı buldum. Bu tutkunun lezzetini oradan kazandım diyebilirim.

Ardından spor yönetimi alanında da görevler üstlendim. İstanbul Büyükşehir Belediyesi Spor A.Ş.'de çeşitli sorumluluklar alarak, organizasyon, iş geliştirme ve proje yönetimi gibi alanlarda deneyim kazandım. 2014 yılında Erzurum'a gelerek Erzurum Spor A.Ş.'nin Kurucu Genel Müdürü oldum ve burada yaz-kış spor okulları, spor tesisi yatırımları ve ulusal-uluslararası spor etkinliklerinde aktif görevler üstlendim. Bu çerçevede işin mutfağında yetiştim ve bu süreç, şehrimizin spor altyapısının güçlenmesine katkı sağladı.

2022 yılında Erzurumspor Futbol Kulübü Başkanı olarak göreve başladım. Görev sürecimde, kulübün tarihi değerlerine saygı göstererek, taraftarlarımızın beklentilerini dikkate alıp eski logomuza dönüş yaptık. Ayrıca, kulübümüzün Süper Lig hedefini gerçekleştirebilmesi için altyapıdan sponsorluk

ilişkilerine kadar birçok stratejik adım attık.

Sonuç olarak, futbolculuk geçmişim ve spor yönetimi deneyimlerim, bana futbolu yalnızca bir spor dalı değil, bir yaşam biçimi olarak benimseme fırsatı verdi. Bu anlayışla kulübümüzün yönetiminde görev alıyor ve Erzurumspor'un geleceğine katkı sağlamaya çalışıyorum.

➤ **Erzurumspor'un unutamadığınız bir maçı veya anısı var mı?**

Erzurumspor'da her gün yeni bir hikâye yaşıyoruz; kulübümüzün tarihi, olağanüstü olaylar silsilesiyle doludur. Bunlar arasında hafızamızda silinmez izler bırakan anılar elbette var.

Örneğin, takımımızın 3. Lig şampiyonluğunu kazanması unutulmaz bir andır. O gün sahada ve tribünde yaşadığımız coşku, 18 yıl aradan sonra elde edilen profesyonel şampiyonluğun verdiği büyük sevinçle birleşerek hafızalarımıza kazındı.

Ardından 2017 yılında Vodafone Arena'da oynanan 2. Lig play-off finalinde Gümüşhane'yi 1-0 yenerek 1. Lig'e yükselmemiz de unutulmaz bir zaferdi. Süper Lig'e yükseldiğimiz 2018 yılında Ümraniyespor ile oynadığımız maçta 4-3'lük galibiyetle Süper Lig'e adım atmamız, kulüp tarihimizde bir dönüm noktası oldu.

Aynı sezon Bursaspor ile oynadığımız ve Ramazan ayında iftarla başlayan, sahurda biten maç da unutulmaz anılarımız arasında yer alıyor. Ayrıca 1. Lig'de Adana Demirspor ve Altay ile oynadığımız maçlar, hem talihimizin döndüğü hem de heyecanın doruğa ulaştığı karşılaşmalar olarak hafızamızda ayrı bir yere sahiptir. Her biri, Erzurumspor'un tarihindeki önemli dönüm noktalarıdır ve sadece galibiyet veya mağlubiyet anlamında değil; sahada ve tribünde yaşadığımız duygular ve coşku ile de özel bir anlam taşır.

Elbette, bu anıları yalnızca bu maçlarla sınırlamak mümkün değil. Ben Erzurumluyum ve Erzurumspor sevgisi benim için çocukluktan gelir. Bu sevgi, kulüp başkanlığı yaptığım dönemde de vardı, ondan önceki yıllarda da. Yöneticilik yaptığım süreçte sahada ve tribünde yaşadığım anılar kadar, daha önceki maçlar ve yaşanmışlıklar da hafızamda ayrı bir yere sahiptir. Erzurumspor'un her mücadelesi, her zaferi ve her anısı, benim için unutulmaz ve özel bir değere sahiptir.

Her zaman söylediğim gibi, Erzurumspor'un başarısı, Erzurum'un başarısıdır. Bu yüzden her maç, her anı, her zafer bizim için çok kıymetlidir.

➤ **Başkan olarak değil, bir taraftar olarak Erzurumspor'u nasıl yaşıyorsunuz?**

Benim için Erzurumspor, sadece bir futbol kulübü değil; bir yaşam biçimi, bir sevdâ, bir aidiyet duygusudur. Başkanlık görevini üstlendiğimde, bu sevdanın sorumluluğunu daha da derinden hissettim. Ancak, kulübümüzün Başkanı olsam da, bir taraftar olarak da aynı duyguları paylaşıyorum. Her galibiyet, her mağlubiyet, her mücadele benim için aynı heyecanı, aynı coşkuyu barındırıyor.

Son yıllarda yaşadığımız inişler ve çıkışlar, kulübümüzün tarihine derin izler bıraktı. Transfer yasağı, ekonomik zorluklar, saha içindeki mücadeleler... Bunlar bir taraftar olarak elbette canımızı sıkıyor, ama tüm bunlara rağmen sevgimiz ve desteğimiz hiçbir zaman azalmıyor.

Kulüp başkanları genellikle kulübün yönetsel ve sportif başarılarına odaklanır. Ancak ben, bir taraftar olarak da kulübümüzün her anını, her maçını, her duygusunu paylaşıyorum. Bu, sadece başkanlık değil, bir Erzurumlu olarak da bir sorumluluktur. Kulübümüzün her galibiyetinde seviniyor, her mağlubiyetinde üzülsük de, o sevdâ asla

bitmiyor.

Erzurumspor'un her anı, her maçı bizim için çok değerli. İyi günde de kötü günde de, gerek Başkan olarak gerekse taraftarlar olarak kulübümüzün yanındayız.

AHMET DAL KİMDİR?

Ahmet Dal, Erzurum doğumlu olup eğitimini Üsküdar'da tamamlamış ve Kocaeli Üniversitesi Beden Eğitimi Bölümünden mezun olmuştur. 2007 yılında İstanbul Büyükşehir Belediyesi Spor A.Ş.'de organizasyon görevlisi olarak başladığı kariyerinde, Arge sorumluluğu, İş Geliştirme Şefliği ve Basın Müşavirliği gibi çeşitli görevler üstlenmiştir. 2014 yılında Erzurum'a gelerek Erzurum Spor A.Ş.'nin kurucu Genel Müdürü olmuş, şehirdeki spor projeleri ve tesisleşme sürecinde aktif rol oynamıştır.

Ahmet Dal, ulusal ve uluslararası birçok büyük organizasyona katılmıştır, bunlar arasında 2005 Universiade İzmir, Formula 1, Moto GP, FIBA 2010 Dünya Kupası ve 2015 EYOF gibi etkinlikler yer almaktadır. 2017'de Erzurum'da düzenlenen EYOF 2017'de Açılış, Kapanış ve Seremoniler Direktörü olarak görev almıştır.

Aynı zamanda, Erzurumspor FK Başkanlığı ve Erzurum Büyükşehir Belediyesi Gençlik Spor Kulübü Başkanlığı görevlerini de yürütmektedir. Spor alanında yayınlanmış *Spor Şirketlerinde Örgütsel Sosyalleşme* konulu bir yüksek lisans tezi bulunmaktadır.

Coriantas'ın Şampiyonluğu Yaşamın Anlamı: SOKRATES'İN TUTKUSUNA YOLCULUK

☞ Sude Sıla ÇİFTÇİ

Giriş

Sokrates bir gün demiştir: *“Coriantas'ın şampiyon olduğu bir Pazar günü ölmek istiyorum.”* Bu söz, yalnızca bir futbol tutkusu değildir; insanın yaşamla, tutkularıyla ve ölümle kurduğu derin bağın ifadesidir. Futbol, modern toplumda sadece bir oyun değil, bir şehrin kalbi, insanların hayatına dokunan bir ritim ve bir aidiyet alanıdır.

Sokrates'in hayalinde, bir şampiyonluk günü ölümle yüzleşmek, hayatın en yoğun, en anlamlı anını yaşamak demek-

tir. Bu makalede, Sokrates'in sözünün felsefi ve toplumsal boyutları, tribünlerin kolektif hafızadaki rolü ve futbolun bireysel ve toplumsal anlamları üzerinden incelenecektir.

Futbol ve Tutkunun Evrenselliği

Futbol, saha üzerindeki 22 kişinin mücadelesinden çok daha fazlasıdır. Tribünlerdeki coşku, şehrin sokaklarına taşar, kahvelerde ve işyerlerinde yankılanır. Bir şampiyonluk, şehrin kolektif kimliğini pekiştirir.

Coriantas'ın şampiyon olduğu bir Pazar günü, sadece bir takımın zaferi değildir; taraftarın yıllarca beklediği anın, şehrin tüm farklı kesimlerinin birleştiği bir ritüelin temsiliidir. Tribünler, bu ritmin kalbidir; binlerce insan tek bir ses ve tek bir yürek hâline gelir.

Sokrates'in sözünde, bu doruk noktaya eşlik eden ölüm arzusu, hayatın en anlamlı anını yaşama isteğinin bir yansımasıdır. Ölümün zamanı, coşkun doruk noktasında anlam kazanır; sıradan bir gün

veya sıradan bir zafer bunun yanında yetersiz kalır.

Tribünler ve Kolektif

Hafıza

Tribünler, bir şehrin mikrokozmosudur. Farklı sosyal sınıflar, yaş grupları ve geçmişlerden insanlar, maç boyunca

bir araya gelir. Bir zafer anında tribünlerde atılan tezahüratlar, şehrin hafızasında kalıcı izler bırakır.

Örneğin, Liverpool FC'nin 1989'daki Hillsborough faciası sonrası tribünler, sadece futbol için değil, toplumsal bir dayanışma ve hatırlama alanı hâline geldi. Bu olay, Sokrates'in

hayalindeki şampiyonluk gününün değerini daha iyi anlamamıza yardımcı olur; çünkü zaferin coşkusu kadar, acı ve anıların birleşimi de bir toplumun ruhunu şekillendirir.

Tribünlerde yaşanan bu kolektif deneyim, bireysel tutkularla birleşir ve şehrin hafızasında nesiller boyu yankılanır.

Şampiyonluk ve

Bireysel Anlam

Bir Pazar günü kazanılan şampiyonluk, bireysel anlam açısından da yoğun bir deneyimdir. İnsan yaşamının anlamı çoğu zaman küçük anlarda gizlidir; bir futbol maçında yaşanan heyecan, sevinç ve hayal kırıklıkları, hayatın yoğunlaştığı anlardır.

Sokrates, ölümü bu doruk noktada istemiştir. Bu, bireysel bir haz değil, yaşamın en saf, en yoğun anına eşlik etme arzusudur. Futbolun coşkusu, bireyi hayatın sıradanlığından çıkarır, anı daha anlamlı ve unutulmaz kılar.

Örneğin Leicester City'nin 2016'daki sürpriz Premier League şampiyonluğu, şehrin ve taraftarların hayatına unutulmaz bir an eklemiştir. Bu zafer, sadece bir takımın değil, bireylerin hayatının da doruk noktası hâline gelmiştir.

Tutku, Aidiyet ve Şehir Bağları

Futbol ve şampiyonluk, bireysel deneyimin ötesinde, şehir ve toplumsal bağlarla da ilişkilidir. Tribün liderleri ve taraftar grupları, şehrin ruhunu sahaya taşır ve bireyleri bir araya getirir.

Örneğin Beşiktaş tribün lideri **Optik Başkan Mehmet Işıklar**, Dolmabahçe'de sadece tezahüratları yönetmekle kalmamış, sosyal sorumluluk projeleriyle şehrin birliğini de tribüne taşımıştır. Onun önderliğinde, zafer günleri sadece sportif değil, toplumsal bir deneyim olarak yaşanmıştır.

Sokrates'in hayali, yalnızca bireysel bir mutluluk değil,

toplumsal bir birleşmeyi de simgeler: Ölmek istediği an, hem kendi tutkusu hem de şehrin ortak coşkusu içindedir.

Futbol, Ölüm ve Yaşamın Derinliği

Sokrates'in sözünde ölüm korkusu yoktur; ölüm, yaşamın en anlamlı anına eşlik eden bir sona dönüşür. Futbolun yoğunluğu, yaşamın diğer alanlarına taşınan bir metafordur. İnsan tutkularına sahip çıktığında, yaşamın en yoğun anını yaşar ve ölüm bile bu yoğunluğu gölgeleyemez.

Futbolun coşkusunu, tribünlerin enerjisini ve şehrin bir araya gelişini deneyimlemek, Sokrates'in sözünü bir yaşam felsefesine dönüştürür. İnsan, tutkularıyla bütünleştğinde, hayatın anlamını sahada ve tribünde bulur.

Sonuç

Sokrates'in sözleri, yaşamı tutkuyla yaşamının ve ölümle yüzleşmenin bir metaforudur. Bir Pazar günü Coriantas'ın şampiyonluğu, yalnızca bir maç değil, yaşamın doruk noktasıdır. Tribünlerde atılan tezahüratlar, sallanan bayraklar, kazanılan zafer, hayatın en yoğun ve anlamlı anını temsil eder.

Futbol, tribünler ve şampiyonluk, yaşamın anlamını yoğunlaştıran metaforlardır. Sokrates'in arzusu, insanın tutkularına sahip çıkması ve hayatı en saf hâliyle yaşaması gerektiğini hatırlatır. O gün, tribünlerdeki binlerce yürek, şehrin ruhu ve bireysel coşku, yaşamın en güzel ve en yoğun anında birleşir.

İçimdeki Fener Aşkı Bambaşka mı?

🗨️ Ergün ENGİN

Bir zamanlar öyleydi diyerek başlamak isterim söze.

Çocukluk ve ilk gençlik zamanlarımız, radyodan dinlenen maçlar, ardından siyah beyaz tv görüntüleri, sokaklarda Lefter, Can Bartu takma isimleriyle top koşturmacalar ve az daha büyüyünce Dereağzı'nda idmanlar, Fenerbahçe Stadı'nda kale arkasında maç izlemelerle geçti. O aradı Hasan Vezir Galatasaray'dan Fenerbahçe'ye geçmiş, Rıdvan, Aykut gönlümüzde fırtına gibi esmişti. Göbekli görüntüsüyle Müjdat

ve cengaver gibi sahada dolanan (deli) Nezihi ile Turan ikilisi kadar, kalede Schumacher, asistleri ve beyefendiliğiyle Oğuz, sade ama takım için oynayan Arap İsmail hâlâ hatırladığım oyuncular.

Gençlik heyecanlarıydı işte, içimdeki Fener aşkı bambaşka diyerek hayatımızda eksik bulduğumuz bir yanları dolduruyorduk sanki. TV goygoycuları yerine azıcık toptan anlayan büyüklerimizin yorumları ve birbirleriyle tatlı atışmalarını dinliyorduk.

Varoşlardaki kadar etkiyi elitler arasında da göstermesi o gün için meşgul etmiyordu kafamı ama zamanla, yani büyürken bedenlerimiz ve içerimiz, bu nasıl bir şey ki Ali Şen'i de, benim dünya iyisi, anlı secde izli babamı da aynı şekilde tahrik ediyor futbol oyunu ve taraftarlık duygusu diye şaşkınlığım artıyordu. Elbette sakin tabiatlı bir insan olan beni, yerinde oturamaz hallerle koyan futbol arzusunu yorumlayabilmem de mümkün değildi o zamanlar.

Şimdilerde o eski halimizden pek eser yok desem de tastamam duruldum, hiç merak etmiyor ve bakmıyorum diyemiyorum. Peki nedir birbirinden çok farklı insanları aynı hallere koyan bu futbol tutkusu?

Cami çevrelerinde, dini hassasiyetle yetişmiş olmamız hasebiye, futbolun kökenine ilişkin olarak Hz. Hüseyin'in başını kesip top oynadılar hikayesi ve bunu İngilizler insanları uyusturmak için icad ettiler propagandası bile azıcık olsun soğutmadı gönlümüzü futbol muhabbetinden.

Varoş çocukları, elitler, dindarlar, dinsizler, bilginler ve cahiller, entellektüeller ve tek merakı futbol olanlar, daha çok erkekler de olsa kadınlar da, yani hemen hepimizi bir yerinden sarmalıyor futbol aşkı. Zamanın bütün popüler araçları insanların taraftarlık iştahını kırbaçlıyor olsa da, sadece popülere olan sevdâ ile açıklanması zor futbolun. Zira üçüncü ligde top koşturan bir takım için heyecan duyan, imkanlarını heba edip, kalbi tekleyen insanlar var.

Futbolu hepimiz için bu kadar cazip kılan şeylerden biri tabana yayılmış rekabet duygusudur muhakkak ama bunun yanı sıra insanın insana özlemi, sevgisi, hasreti olarak da görüyorum. Muhabbete bahane gerek artık, herkesin birbirini silmeye, yok saymaya, yalnız kalmaya fırsat aradığı, gururlarından insanlarla konuşmaya ihtiyaçlarını sakladıkları zamanlardayız. Ve futbol maçları, öncesiyle sonrasıyla, tuttuğun veya karşı olduğun takımlar vesilesiyle sohbet-

lerin, yalancı kavgaların, şakalaşmaların sebebiidirler. Yani en önemli sosyalleşme aracı haline gelmişlerdir.

Çok iyi bildiğimiz ve takip ettiğimiz futbol nedeniyle hepimiz eşitleniyoruz neredeyse. Zengin veya alim olmaya, kitaplar okumaya gerek yok. Maçı, özetleri veya yorumlarını izlemek yeterli hepimiz için. Sonra desteklediğimiz veya sevmediğimiz takımlar itibarıyla farklı yorumlar yapmamıza olanak sağlayan, tartışmaların uzamalarına kapı aralayan, böylece bitmeyen muhabbet, sohbet imkanları sunan bir sosyal ortamdır futbol.

Mesela benim gibi uzun zamanlardan beri futbol ile irtibatı zayıf sayılabilecek insanları bile yeniden fişeklemeye küçük kıvılcımlar yetiyor. Varlığına inandığımız ama kurtulmak da istemediğimiz prangamızdır Futbol.

Hayat renklilik istiyor ve futbol çok renkli, tuttuğumuz takımların her renkten formaları gibi. Lüzumsuz kavgalar, hesap sormalar ve harcanan limitsiz paralar nedeniyle kırgınlıklarımız, kızgınlıklarımız olsa da genel olarak seviyoruz futbolu, en sevemeyenimiz de milli maçları bekliyor iştiaqla ki içindeki baskıyı ferahlatabilsin.

Anlaşılabilir bulduğum bu bağımlılıktan kendini kurtarabilen dostlarımız muhakkak vardır ancak onlar da başka şeylere müptela olma potansiyeli barındırmaktadır, zira insan ne o ne bu, hem şu hem budur. Genellemeler üstüdür fakat bazı yönleriyle aynıdır birbirlerinin.

Seveni, sevmeyeni, tutanı, tutmayanı, kızanı, kızmayanıyla hayatlarımızı olumlu, olumsuz etkileyen futbolu ölçülü bir şekilde izlemenin ve bir takımın taraftarı olmanın, aşırılığı hariç faydalı olduğuna inansam da emin değilim hâlâ içindeki Fener aşkı bambaşka mı?

SÖYLEŞİ

Kenan KOTAN,

"Futbol, Erzurum'da sadece bir oyun değildi; o, mahalle sokaklarından stadyumlara uzanan bir sevdâ, bir tutku, bir kardeşlikti."

Kenan Kotan ile gerçekleştirdiğimiz bu özel söyleşide, Erzurum futbolunun köklü geçmişini ve bu topraklarda futbolun nasıl bir tutkuya dönüştüğünü konuştuk. Erzurumspor'un tarihine tanıklık etmiş, mahalle sahalarından profesyonel liglere kadar uzanan bu yolculukta, genç yaşta başlayan futbol serüvenini, o dönemin zorluklarını ve dostlukları unutulmaz bir şekilde anlatan Kenan Kotan, Erzurum'un futboluna olan sevgisini ve özlemini bir kez daha dile getirdi. Bugün, geçmişin izleriyle şekillenen futbol kültürünün geleceğine dair umutlarını ve gençlere verdiği tavsiyeleri, bu sohbetin içinde keşfetmek mümkün.

 Söyleşi: Muaz ERGÜ

1963 Gavurboghan Mahalle Takımı

✎ Futbola ilk ne zaman ve nasıl başladınız?

Futbola 13 yaşındayken Erzurum İdman Yurdu'nun nüvesi olan Gavurboğan Mahalle takımında başladım. O yıllarda Deliömer tarlasında Doğuspor'un idman maçlarını seyrediyordum. Gavurboğan Mahallesi'nin büyüklerinden İlhami Alkan ilk olarak

Gavurboğan mahalle takımını kurmuştu. Biz de arkadaşlarımızla Deliömer tarlasında maçlar yapıyorduk. Benim de iyi futbol oynadığımı gören İlhami Alkan yaşıma küçük olmasına rağmen beni de takıma aldı. Böylece mahalle takımında oynamaya başladım.

1966 yılına gelince 16 yaşındayken Deliömer tarlasında idmanlarını yapan Doğuspor idarecileri kaptan Lütfü Tufan, Kaptan Metin Yazıcı takım arkadaşım Sezai Yazıcı ile birlikte beni o zaman Erzurum Amatör Ligi'nde mücadele eden Doğuspor'a aldılar. İlk defa Doğuspor'da lisanslı olarak oynamaya başladım. Bu ilk transfer sürecinde hayli maceralı günler yaşamıştım. Aslen Rizeli olan annemin akrabası bir yakınımız beni Rize Çayspor'a transfer etmek için Erzurum'a gelmişti. Ama lise öğrencisi olduğum için bu teklifi kabul etmedim. Yine o sırada Palandökenspor kulüp başkanı merhum Ziya Çilingiroğlu büyüğümüz de beni kulübüne almak için girişimlerde bulunmuştu. Ancak biz çoktan Doğusporlu olmuştuk.

1966 Doğuspor forması ile 3 Temmuz Stadı

➤ **Çocukluğunuzda futbol oynamak için hangi imkânlarınız vardı?**

Tabi ki şu zamandaki imkanlarla kıyaslamak mümkün değil. Krampon yok. Eşofman yok. Top yok. Forma yok. Lastik ayakkabılarla Deliömer tarlasında futbol oynardık. Bugünkü gibi çim veya halı sahalar zaten yoktu. Futbol aşkıyla, amatör bir ruhla her türlü imkansızlığa ve engellemelere rağmen zevkle oynardık.

➤ **Erzurum'un hangi semtlerinde, hangi sahalarında oynardınız?**

Gavurboğan mahallesinde Deliömer tarlasında, Kiremitlik tabyasının önündeki alanda, Atatürk Lisesi'nin toprak sahasında,

Kavak mahallesindeki cirit meydanında yıllarca top oynadık. Daha sonraları ise tabi ki 3 Temmuz stadında oynadık.

➤ **Sizi futbola yönlendiren ya da teşvik eden bir kişi oldu mu?**

Evet... Talat Sinoplu, Ender Aktaş, İlhami Alkan, Ahmet Yazıcı, Lütfü Tufan, Metin Yazıcı abilerimizin teşvikleri ve destekleriyle Erzurum futbolu çok önemli sporcular kazanmıştır. Bizlerde bu büyüklerimizden nasibini alanlarız. Bu isimler Erzurum gençliğine öncü olmuşlardır. Vefat edenlere rahmetler diliyorum.

➤ **O dönemdeki amatör futbolun havasını birkaç kelimeyle anlatacak olsanız neler söylersiniz?**

O yıllarda Erzurum'da en az 10 - 12 tane amatör futbol takımı vardı. Bütün bu takımların oyuncularının ortak paydası spor aşkı ve centilmenlikti. Sahada çok sıkı rakipler olmamıza rağmen saha dışında hepimiz kardeş gibiydik.

➤ **Erzurum'da futbolun en canlı olduğu yıllar sizce hangi dönemlerdi?**

Erzurum'da futbolun geçmişi 1910'lu yıllara kadar gitse de, daha popüler hale gelmesi 1960'lı yıllarda olmuştur. Bence 1960'lı yıllarda filizlenen bu altyapı sonucunda 1968 yılında Erzurumspor'un kurulması ve 1972 yılında Erzurumspor'un 3. Lig'de şampiyon olarak 2. Lig'e çıkması şehirde futbola olan ilginin iyice artmasına vesile olmuştur.

➤ **O yıllarda amatör takımlar arasında nasıl bir rekabet vardı?**

Çok büyük bir rekabet vardı. Özellikle Dağcılık - Palandöken maçları Fenerbahçe - Galatasaray maçları gibi olurdu. Dağcılık (Sarı-

Lacivert), Palandöken (Sarı – Kırmızı) renklere sahipti. Diğer amatör takımlar arasında da aynı rekabet vardı. 12 Mart, Karagücü, Doğuspor, Demirspor gibi takımlar arasında büyük bir rekabet vardı.

Doğuspor 1969-1970 Sezonu Ayaktakiler soldan Murat Özlaçın Yaşar sütbeyaz Bahattin Göral Oturanlar Kenan Kotan Lütfü Tufan Hacı Sürbehan.

✎ En unutamadığınız maç hangisidir, bize biraz anlatır mısınız?

1967 yılında Doğuspor ile Karagücü arasında oynana maçı asla unutamam. Bu maçı astsubay bir hakem yönetmişti. Hakemin maçı çok taraflı yönetmesi sonucu maç çığırından çıktı. O zaman sol açığımız olan Talat Sinoplu abimiz hakemin taraflı yönetimine daha fazla dayanamayarak hakemi darp etti. Bunun üzerine saha karıştı. Doğusporlu futbolcularla hakemler arasında çok büyük bir kavga oldu. Bunun olaylı maçın sonucunda Doğuspor'da ben, Hasan Sargın ve kalecimiz Edip Budak haricinde 8 kişi ceza almıştı. Talat Sinoplu ebedi boykot cezası aldı. Ertesi haftaki maça çıkaracak futbolcumuz

kalmamıştı. Yedek oyuncularla sahaya çıkabilmiştik.

✎ Erzurum'da amatör futbolun seyircisi nasıldı, tribünler doluyor muydu?

Amatör futbolun muazzam bir seyircisi vardı. 3 Temmuz stadının tek bir tribünü vardı. Maç günlerinde bu tribün tamamen dolardı. Özellikle Dağcılık – Palandöken maçlarında tribünler adeta Fenerbahçe – Galatasaray maçları gibi olurdu.

✎ Takım ruhunu ve arkadaşlığı nasıl yaşardınız?

Erzurum'daki amatör takımlarımızda futbol oynayan bütün sporcu arkadaşlarımızın takımlarına aşırı bir sevgisi ve bağlılığı vardı. Bunu bugünkü profesyonellik kelimesi ile izah edemeyiz. Tamamen amatör bir ruh söz konusuydu. Takım sevgisi ve forma aşkı her şeyin önünde geliyordu.

Erzurum İdman Yurdu 1967-(Gavurboğan Spor):Ayaktakiler:Yaşar, Recep Suşarlı, Nizamettin Taşçılar, Kenan Kotan, Sebahattin Keser (Lakabı Ölmüş), Çetin Derici, Sezai Yazıcı, Siçan Enver, Talat Sinoplu, Ali Rıza OVAT, Oturanlar:Sebahattin Tufanc, Metin, Lütfü Tufanc, Tevhit Çokgez, Celalettin Eroğlu (Kemanî Haydar Telhüner'in oğlu), Mustafa KOTAN

Erzurum İdmanyurdu Deliömer Tarlası.. Kaleci durdugum maç

✎ Erzurum Sporun kuruluşundan bahsedersiniz?

Erzurumspor 1968 yılında Doğuspor, Suspor ve Aziziye Gençlik kulüplerinin birleşmesiyle kuruldu. Erzurumspor'un kuruluşunda o zamanki Erzurum valisi Necmettin Karaduman, Belediye Başkanı Hilmi Nalbantoğlu, Hulusi

Seven, İbrahim Polat, Raci Karakaş, Ali Sırrı Kuşkay, Yılmaz Gültekin ve örnek sporcu Zühtü Akbaba gibi büyüklerimiz öncü olmuşlardır.

Erzurum İdman Yurdu

➤ Futbolun size öğrettiği en büyük ders ne oldu?

Arkadaşlık, sevgi, saygı ve tahsil hayatı olmuştur. O yıllarda beraber futbol oynadığım bütün arkadaşlarımı şükranla anıyorum. Bütün imkansızlıklara rağmen amatör bir ruhla Erzurum sporuna hizmet etmişlerdir.

➤ Bugün geriye dönüp baktığınızda, keşke dedığınız bir şey var mı?

Erzurumspor'da oynayamamış olmak içinde bir ukde olarak kalmıştır. Erzurumspor kurulduğunda Doğuspor'un bütün futbocularının lisansları, benim ki de dahil olmak üzere başkanımız Yılmaz Gültekin tarafından bedelsiz olarak Erzurumspor'a verilmişti. Ben ise bu yıllarda yüksek tahsil için Eskişehir'e gittiğim için Erzurumspor'da oynamak kısmet olmadı. Aşkla sevdiğim Erzurumspor'da oynamayı çok isterdim.

➤ Sizi en çok etkileyen takım arkadaşınız ya da hocanız kimdi?

En çok etkilendiğim takım arkadaşlarım Talat Sinoplu, Osman Adıgüzel ve Ender Aktaş olmuştur. En çok etkilendiğim, bizlerde iz bırakan hocamız ise Ahmet Yazıcı'dır.

Tanımaktan büyük bir onur duyduğum, Erzurum'un büyük spor insanı, genç neslin öncüsü, Doğuspor'un efsane başkanı Yılmaz Gültekin'in Erzurum'da amatör futbola ve diğer sporlara yaptığı katkıları ise unutmamak gerekir. Yakın bir zamanda kaybettiğimiz, Erzurumlu gençlerin vefakâr ve fedakâr ağabeyisi, iyilik timsali Yılmaz Gültekin büyüğümüze Allah'tan rahmet dilerim. Mekânı cennet olsun.

Erzurum Amatör Karması 1970 Dumlulu

➤ Bugünkü gençlerin futbol sevgisini, sizin zamanınızla kıyasladığınızda neler görüyorsunuz?

Şimdiki gençler seyretmeyi daha çok seviyorlar. Fakat bu seyrin de futbol ve spor sevgisinden ziyade rekabet ve kazanma odaklı bir seyir olduğunu görüyorum. Bir de gençleri biraz tembel görüyorum. Atletik ve sportif gençlerin gittikçe azaldığını görüyorum. Tabi şunu da eklemem lazım. Şimdiki şehirlerimizde amatör ruhu ve futbolu besleyen mahalle futbolu kültürünü devam ettirecek alanlar ne yazık ki bırakılmadı. Çocukların spor yapacakları alanlar kalmadı. Şehirleri planlayanlar bu çok önemli detayı göz ardı ettiler.

Yeni Doğuspor

➤ **Erzurum'da futbolun gelişmesi için sizce neler yapılmalı?**

Özellikle gençlerin spora yönlendirilmesi için bilinçlendirilmeleri gerekiyor. Ayrıca ücretsiz semt sahaları tesisi çok önemli. Bütün sporlar için. Kardeşlik ve arkadaşlık ruhunun geliştirilmesi gerekiyor. Gençlerimizi kahve köşelerinden spor sahalarına taşımak için bu konulara daha çok önem verilmesi gerekiyor. Torunlarımdan gözlemlediğim kadarıyla mevcut eğitim sistemi de gençlerin spor yapmalarının önünde bir engel gibi görünüyor.

➤ **Erzurum'un futbol kültürü geleceğe nasıl taşınmalı?**

Öncelikle eski amatör futbol takımlarının yaşatılması bence burada en önemli faktördür. Amatör takımların maddi ve manevi olarak desteklenmeleri Erzurumspor'un geleceği için de çok önemlidir. Zira Erzurumspor, Erzurum'da futbolun ana damarıdır. Ana damarı tali damarlarla besleyemezsek ana damarımız tıkanır.

➤ **Futbolu bıraktıktan sonra, hayatınızda onun yerini ne doldurdu?**

Futbolu bıraktıktan sonra bürokrat olarak devlete hizmet ettim. Yoğun bir meslek hayatım oldu. Bugün halen halı sahada çocuklarımla ve yeğenlerimle futbol oynayarak

eski günlerimi yad ediyorum.

➤ **Son olarak, Erzurumlu gençlere futbolla ilgili ne tavsiye edersiniz?**

Sporun her dalı çok değerlidir ve önemlidir. Ama futbol aşkı bir başkadır. Gençlere küçük yaşta futbola başlamalarını, çok çalışmalarını, bununla beraber tahsil hayatlarını da asla ve asla ihmal etmemelerini öneriyorum.

Bir de Erzurumspor'u çok sevmelerini öneriyorum. Çünkü Erzurumspor bir sevdadır.

KENAN KOTAN KİMDİR ?

1950 yılında Erzurum'da doğdu.İlkokulu Palandöken İlkokulu'nda bitirdi. Erzurum Ticaret Lisesi'nden mezun oldu.1974 yılında Eskişehir İktisadi Ticari İlimler Akademisi'nden mezun oldu.

1976 yılında Halkbank'ta memur olarak çalışmaya başladı. 1978 yılında müfettiş muavini, 1989 yılında ise 1. Sınıf müfettiş oldu. Bu tarihten sonra İstanbul'da Halkbank'ın muhtelif şubelerinde müdür olarak görev yaptı. En son Halkbank İstanbul Merkez Şube Müdürü iken 2001 yılında emekli oldu.

Futbola 13 yaşında Gavurboğan mahalle takımında başladı.16yaşında ikenDoğuspor'un lisanslı sporcusu oldu.

Uzun yıllar Doğuspor'un takım kaptanlığını yaptı.

1975 yılına kadar futbol oynamaya devam etti. 1976 yılında memuriyet hayatının başlaması üzerine futbolu bıraktı.

Halen halı sahada çocuklarıyla ve yeğenleriyle futbol oynamaya devam ediyor ve Erzurumspor'un hiçbir maçını kaçırmıyor...

Doksan Dakikadan Yüz Saatlik Savaş: HONDURAS – EL SALVADOR VE FUTBOLUN GÖLGESİNDE BİR ÇATIŞMA

Selim YALÇINKAYA

Giriş:

1969 yazında Orta Amerika'nın iki küçük ülkesi, Honduras ve El Salvador, dünya tarihine kısa ama derin etkileri olan bir savaşla geçti. "Futbol Savaşı" olarak bilinen bu çatışma

sadece dört gün sürdü, ancak geride binlerce ölü, on binlerce göçmen ve bölgesel istikrarsızlık bıraktı. Futbol, bu savaşın ateşini yakarken, aslında yalnızca bir bahane haline gelmişti. Bu makalede,

futbolun bu çatışmadaki rolü ve arka planı, sosyo-ekonomik ve siyasal bağlamda ele alınacak; sporun, uluslararası ilişkilerdeki rolü ve kültürel işlevi üzerine derinlemesine bir tartışma yapılacaktır.

Sosyo-Ekonomik Arka Plan:

20. yüzyıl ortalarında, El Salvador Orta Amerika'nın en yoğun nüfuslu ülkelerinden biriydi. Küçük yüzölçümüne rağmen hızla artan nüfus, büyük toprak sıkıntılarına yol açtı. Tarıma dayalı ekonomide, geniş topraklara sahip olamayan köylüler, geçim sıkıntısını aşmak için komşu ülke Honduras'a göç etti. 1960'ların sonlarına doğru, yaklaşık 300 bin Salvadorlu Honduras topraklarında yaşıyordu.

Honduras'ın sosyal yapısı ise, bu göçmen nüfusu barındıracak kadar kırılgandı. Yabancı şirketlerin (özellikle ABD merkezli muz üreticile-

rinin) toprakları büyük ölçüde işgal ettiği Honduras'ta, yerli halk zaten yoksullukla mücadele ederken, Salvadorlu göçmenler sosyal ve ekonomik gerilimi daha da artırdı. 1962'de kabul edilen toprak reformu, göçmenlerin toprak edinmesini zorlaştırarak, iki halk arasında milliyetçi duyguları körükledi.

Futbolun Kivılcımı:

Sosyo-ekonomik sıkıntılarının yıllardır devam etmesine rağmen, bu gerilimlerin kitle-sel bir çatışmaya dönüşmesini hızlandıran unsur, futbol oldu. 1970 Dünya Kupası elemelerinde Honduras ve El Salvador aynı grupta yer aldı. Haziran 1969'da oynanan üç maç, sa-

dece futbol sahasında değil, iki ülkenin millî gururunun en acımasız şekilde yaralandığı yer haline geldi:

- **8 Haziran**, Tegucigalpa: Honduras 1-0 kazandı. Ancak El Salvadorlu futbolcular, şiddetli taraftar tepkilerine maruz kaldı.

- **15 Haziran**, San Salvador: El Salvador 3-0 galip geldi. Bu kez, Hondurashlı oyuncular güvenliksiz bir ortamda sahaya çıktı.

- **26 Haziran**, Mexico City: Tarafsız sahadaki play-off maçını El Salvador 3-2 kazanarak Dünya Kupası'na katılma hakkı kazandı.

Bu maçlar, futbolun bir

oyun olmanın ötesinde, derin milliyetçi duyguları ateşlemesi açısından önemli bir dönüm noktasıydı. Diplomatik ilişkiler koparken, iki ülkenin orduları hazırlık yapmaya başladı.

Tarih 8 Haziran 1969: Bir Maçın Başlangıcı

Tarih 8 Haziran 1969. Honduras ve El Salvador milli takımları, Meksika'da yapılacak Dünya Kupası'na katılabilmek için Honduras'ın başkenti Tegucigalpa'da karşı karşıya gelir. El Salvador takımının oyuncuları uykusuzdur. Zira, bir gece önce Hondurashlı taraftarlar rakip takımın oyuncularının kaldığı otelin çevresini kuşatıp sabaha kadar gürültü yapmışlardır. O yıllarda bu, oldukça etkili ve olağan kabul edilen bir yöntemdir.

Maçın sonucu; Honduras uykusuz El Salvador'u 1-0 yener. Bitiş düdüğüyle birlikte tüm ülke bayram yerine döner. Rövanş için küçük de olsa bir avantaj elde etmişlerdir. Bir hafta sonraki maçı unutma-

dan sevinme zamanıdır şimdi.

Aynı dakikalarda El Salvador'da ise, takımının yenilgisini televizyondan izleyen on sekiz yaşındaki Amelia Bolas, babasının tabancasını alıp kalbine dayamıştır. Tetiği çeken el tereddüt etmiş midir, bilinmez, ama genç kız anında ölmüştür. Ertesi gün gazeteler "Vatanının yıkılışını görmeye dayanamadı" başlıkları atar. Cenaze töreni televizyonlardan naklen yayınlanır. Cenaze alayının başında bayrak taşıyan bir askeri muhafız bölüğü vardır. Bayrağa sarılı tabutun peşinden Başbakan ve Bakanlar başları dik bir şekilde yürürler. Hükümetin ardından El Salvador milli takımı gelir. Kafalarda tek bir düşünce vardır artık: **İntikam**.

Bir hafta sonra El Salvador'daki maç olağanüstü koşullarda oynanır. Ordu stadi kuşatır. Oyun alanında elle rinde makineli tüfekli askerler vardır. Maçı El Salvador 3-1 alır. Honduras takımının antrenörü belki de hayatında

ilk defa bir maçı kaybetmek için dua etmiştir. Zira, galibiyet halinde neler olacağını düşünmek bile istemez. O gün yüzlerce yaralının yanı sıra iki Honduras taraftarı hayatını kaybeder. Birkaç saat sonra iki devlet arasındaki sınır kapatılır. Çok geçmeden de beş gün sürecek ve ancak Latin Amerika devletlerinin müdahalesiyle bitecek olan savaş başlar. Bilânço; 4 bin ölü, 12 binden çok yaralıdır. 50 bin kişi evini ve toprağını yitirir.

Bir oyunun neleri ikame ettiği ve aslında düşünüldüğü kadar da masum olmadığı bu olayla birlikte iyice ayyuka çıkmıştır. Milli ve şoven duyguları çok kısa sürede harekete geçirebilecek futbolun siyasetle ilişkisi kaçınılmazdır. Zira, bu tip kitlesel gösteriler, popülist politikaların hızlı bir şekilde tabana yayılmasına imkân vermektedir. Bunun yanında futbolun, sistemle uzlaşmayı sağlayan ve hâkim söylemi yeniden üreten bir kültür endüstrisi enstrümanı olduğu da rahatlıkla söylenebilir.

Kırk Dört Saatlik Savaş:

14 Temmuz 1969'da El Salvador ordusu, kara ve hava unsurlarıyla Honduras'a saldırdı. Özellikle sınır bölgeleri yoğun bombardımana tutuldu. Honduras hava kuvvetleri de El Salvador'un başkenti San Salvador'u hedef aldı. Çatışmalar kısa sürse de, etkisi büyük oldu.

Yaklaşık dört gün süren savaşta 2 binden fazla insan ha-

yatını kaybetti ve on binlerce kişi yaralandı. Özellikle Honduras'taki Salvadorlu göçmenler, zorla sınır dışı edilerek yaklaşık 300 bin kişi evsiz kaldı. Bu durum, El Salvador'da sosyal ve ekonomik baskıları daha da artırdı.

Uluslararası Tepkiler ve Diplomatik Yansımalar:

Çatışmalar, bölgedeki uluslararası örgütlerin ve büyük güçlerin dikkatini çekti. Amerika Devletleri Örgütü (OAS), yoğun diplomatik çabalarla 18 Temmuz'da ateşkesin sağlanmasını mümkün kıldı. Ancak kalıcı bir barış anlaşması ancak 1980'de imzalanabildi. Bu yıllar boyunca, iki ülke arasındaki sınır problemleri ve karşılıklı güvensizlik devam etti.

Savaş, Orta Amerika Ortak Pazarı'nın işleyişini de bozdu. Bölgesel ekonomik işbirliği yıllarca sekteye uğradı.

Futbol, Kimlik ve Milliyetçilik:

"Futbol Savaşı" adı bir anlamda yanıltıcı olabilir, çünkü savaşın asıl nedeni futbol değil, çok daha derin sosyal ve ekonomik sorunlardı. Ancak futbol, bu çatışmanın patlak vermesinde önemli bir rol oynadı. Milliyetçi duyguların en görünür biçimde dışa vurduğu alan oldu. Tribünlerdeki sloganlar, medyada yayılan haberler ve millî takımların zaferleri, iki halk arasında öfke ve gurur duygularını körükledi.

Bu durum, futbolun sadece bir spor değil, aynı zamanda ulusal kimliğin inşa edildiği ve siyasî söylemin beslendiği bir alan olduğunu gösterdi. Benedict Anderson'un "hayali cemaatler" kavramı, millî takımların bir ulusun birliğini ve farklılığını nasıl görünür kıldığını açıklar. 1969 yazında, Honduras ve El Salvador bu olgunun dramatik bir örneğini sergiledi.

Sonuç: Bir Oyunun Ötesinde

Honduras-El Salvador Savaşı, futbolun uluslararası ilişkilerdeki rolünü sorgulatan bir dönüm noktasıdır. Spor, barış ve dostluk simgesi olarak görülse de, toplumsal sorunların derinleştiği bağlamlarda bir çatışma aracına dönüşebilir. 1969'daki dört günlük savaş, hem sporun hem de siyasetin toplumlar üzerindeki etkisini bir kez daha gözler önüne serdi. Bu olay, sadece Orta Amerika tarihine değil, aynı zamanda futbolun kültürel ve siyasal anlamına dair küresel hafızaya kazındı.

Kaynakça

- Anderson, Benedict. *Hayali Cemaatler: Milliyetçiliğin Kökenleri ve Yayılması*. İstanbul: Metis Yayınları, 1993.
- Kapuściński, Ryszard. *The Soccer War*. London: Granta Books, 1992.
- LaFeber, Walter. *Inevitable Revolutions: The United States in Central America*. New York: W.W. Norton, 1993.
- Chomsky, Noam. *Turning the Tide: U.S. Intervention in Central America and the Struggle for Peace*. Boston: South End Press, 1985.
- Comisión Interamericana de Derechos Humanos. *Informe sobre El Salvador y Honduras*, 1970.

Gazze'deki Futbol Tutkusunun Arkasında Bırakılan Hayaller: UMUTLA YÜKSELEN ÇOCUKLAR

Kübra GÜNEY

Gazze... Bir futbol topunun yuvarlanışının bile, ne kadar acı verici bir gürültüyle yankılandığını hayal etmek bile zor. Burada, sokaklarda top peşinden koşan çocukların sesleri, çoğu zaman patlamaların ve silah seslerinin arasına karışır. Bir zamanlar, her çocuk gibi futbol oynamak, hayalini kurduğu süper yıldız olabilmektir; ama şimdi bu hayaller, betonun arasına hapsolmüş.

Bu fotoğraf, Gazze'deki bir çocuğun dünyasını anlatıyor. Arka planda kaybolmuş umutlar ve yüzlerdeki masumiyet, futbola olan tutkunun, yaşanan dramatik gerçeklerle nasıl kesiştiğini gözler önüne seriyor. Çocuk, Messi'nin formasını giymiş; ama yalnızca formayı değil, ona dair tüm o umutları da sırtına almış gibi. Ancak bu çocuk, sokakta sadece futbol oynamıyor. Aynı zamanda savaşın, yıkımın ve acıların da göğsüne

aldığı bir yükü yürüyor.

Gazze'deki futbol sevgisi, sıradan bir sevdadır. Her gol, her pas, her dribbling, çocukların hayatta kalabilme mücadelesinin bir parçası. Futbol, bu topraklarda, bir oyun değil; bir direniş biçimi, bir umut ışığı. Çocuklar, hem futbolu seviyorlar hem de bu sevdanın onlara getirdiği yaraları taşıyorlar. Birçok çocuk, futbol topunu bir hayal aracı olarak görmekte; çünkü bu, onlara bir şeyleri değiştirme, daha iyi bir geleceğe dair umut verme yoludur.

Ancak hayat ne yazık ki onlara bu fırsatları sunmuyor. Çoğu zaman, futbol oynamak, Gazze'deki çocuklar için bir lüks haline gelmiştir. Çünkü sokaklar, bombalarla, çatışmalarla, yıkımla doludur. Çocuklar, sevdikleri bu oyunu oynayabilmek için, hayatta kalmak zorunda kalmaktadır. Futbol topu yerine, bazen crutches yani koltuk değnekleri yerini alır; çünkü bu topraklarda, bu çocukların en büyük maçı hayatta kalmaktır.

Bazen, yıkımın ortasında, futbol maçları çocukların yaralarını sarmalarına yardımcı olur. Bir gol, kaybolan dostları için bir anma, bir zafer gibi kabul edilir. Sahalarda ter dökmek, kaybedilen anıların üstesinden gelmenin, unutulmuş huzurun bir yolu gibi görülür. Ama hiçbiri kolay değildir. Gözlerinde savaşın izleri olan bu çocuklar, her gün futbol oynama şansı bulamıyorlar. Bazen futbol, bir günün en zor saatinde bir teselli, bir kaybedilen çocukluk, kaybolan neşenin küçük bir hatırlatıcısıdır. Ama futbol, onlara hayatta kalma gücü verir.

Çünkü Gazze'deki çocuklar, futbol sayesinde direnirler. Messi'nin numarasını taşıyan bir forma, onların yaşamlarına dair bir sembol olmuştur; sadece futbol değil, o formadaki yıldız, onlara özgürlüğün, sevdanın, mücadele etmenin ve umut etmenin simgesidir. Futbol, onları her gün bir adım daha ileriye taşır.

Gazze'den yükselen çağrı, sadece futbolseverlerin değil, tüm dünyaya bir mesajdır: "Gazze çağırıyor, bizi unutmayın." Unutulmuş bir çocukluk, savaşın acımasız pençelerinde kaybolan bir nesil var; ama bu nesil, her şeye rağmen, futbolun umutla birleşen enerjisini bir şekilde içlerinde taşır. Gazze'deki çocukların tek arzusu, sadece futbol oynamak değil, bir dünyaya sahip olmaktır; savaşın acılarından sıyrılmış, sevgiyle sarılmış bir dünya.

Böyle bir dünyayı kurmak, onların hayalindeki futbolu gerçek kılmak, hepimizin sorumluluğudur. Bizlere düşen, bu çocukların sesini duyurmak, onları yalnız bırakmamaktır. Gazze, sadece futbolu seven çocuklar değil, aynı zamanda tüm dünyanın hatırlaması gereken bir

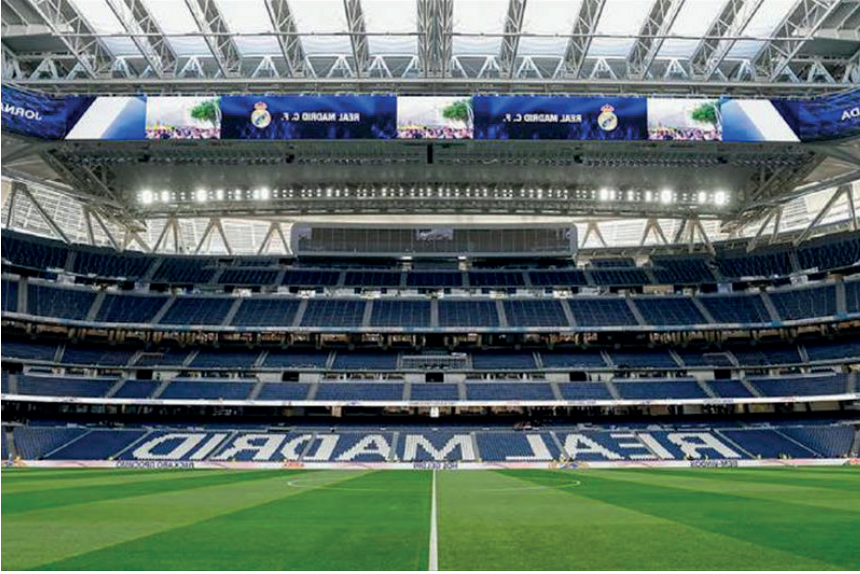
gerçeği de haykırmaktadır: "Futbol, bir hayal, bir umut ve en çok da yaşamın ta kendisidir."

Gazze'nin futbol sevdalı çocukları, sadece topa değil, aynı zamanda hayata da vurulmuş yaralarını futbolun iyileştirici gücüyle sarıyorlar. Onlara verilen her fırsat, bir adım daha ileri gitmelerini sağlıyor. Haydi, hep birlikte bu sesin bir parçası olalım, umudu bir adım daha yakından görün.

Stadyumların Şehirlere Etkisi:

Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Değişim

🗨 Lokman LOKMACI

Giriş

Futbol stadyumları, yalnızca sporun oynandığı yerler olmanın ötesinde, şehirlerin kimliğini, ekonomik yapısını ve sosyal dinamiklerini şekillendiren önemli unsurlar haline gelmiştir. Bir şehirdeki futbol stadyumunun inşası ya da yenilenmesi, yalnızca takımın

başarısına değil, aynı zamanda şehrin yeniden yapılanması ve gelişimine de büyük katkılar sağlamaktadır. Son yıllarda, stadyumların şehirleşme sürecindeki rolleri giderek daha fazla ön plana çıkmakta, bu projelerin şehirler için sadece bir spor yatırımı değil, aynı zamanda ekonomik ve sosyal

kalkınma aracı olarak değerlendirilmesi önem kazanmaktadır.

Ekonomik Etkiler

Stadyumlar, şehirlere doğrudan ve dolaylı ekonomik faydalar sağlayan büyük projelerdir. Birçok şehir, stadyumların inşa edilmesinin ardından turizmi artırmayı, ticari faaliyetleri canlandırmayı ve yeni iş olanakları yaratmayı hedeflemektedir. Stadyumlar, maçlar ve diğer etkinliklerle, şehre gelen turistlerin harcamaları sayesinde şehir ekonomisinin büyümesine katkı sağlar. Ayrıca, stadyum çevresindeki alanlarda yeni oteller, restoranlar, alışveriş merkezleri gibi ticari faaliyetler de gelişir.

Bir örnek olarak, **Lond-**

ra'daki Wembley Stadyumu, uluslararası etkinlikler ve konserler gibi büyük organizasyonlarla şehre önemli bir gelir kaynağı yaratmaktadır. Ayrıca, stadyumun çevresinde yapılan ticaretin, Londra'nın ekonomi büyüklüğüne büyük katkı sağladığı gözlemlenmiştir. Aynı şekilde, **Barcelona'daki Nou Camp Stadyumu** da hem kulübün hem de şehrin imajını güçlendiren bir ticaret merkezi olmuştur.

Şehir İmajı ve Pazarlama

Stadyumlar, bir şehrin imajını güçlendiren önemli yapılar olarak karşımıza çıkar. Şehirlerin global düzeyde tanınmasını sağlayan stadyumlar, büyük spor organizasyonlarına ev sahipliği yaparak şehri dünyaya tanıtır. Örneğin, **Berlin Olimpiyat Stadyumu**, Almanya'nın kültürel mirasını yansıtan bir yapıdır ve her yıl binlerce turisti şehre çeker.

Stadyumlar, şehirlere sadece spor organizasyonları ile değil, aynı zamanda kültürel etkinliklerle de değer katar. **Paris'teki Stade de France** gibi stadyumlar, Dünya Kupası ve Olimpiyatlar gibi mega etkinliklere ev sahipliği yaparak, şehre büyük bir küresel görünürlük kazandırmıştır. Bu tür etkinlikler, şehirlere turist akını yaratırken, uzun vade-

de şehir markası üzerinde de olumlu etkiler bırakmaktadır.

Sosyal Etkiler ve Toplumsal Bütünleşme

Stadyumların şehirlerdeki sosyal etkileri, yerel halkın sosyal yaşamını doğrudan etkiler. Büyük şehirlerdeki futbol stadyumları, kentsel kimliği ve toplumsal aidiyeti güçlendiren unsurlar haline gelir. Özellikle büyük futbol kulüplerinin ev sahibi olduğu stadyumlar, bir şehrin kültürel kimliğinin önemli bir parçası haline gelir. **Liverpool'daki Anfield Stadyumu**, kulüp taraftarları için sadece bir spor kompleksi değil, aynı zamanda şehrin kültürel ve toplumsal kimliğini yansıtan bir simge yapıdır.

Stadyumlar aynı zamanda şehirdeki sosyal bütünleşmeye de katkı sağlar. Maç günlerinde, farklı gelir gruplarından ve etnik kökenlerden gelen in-

sanlar, ortak bir amaç etrafında birleşir. Bu, şehirdeki toplumsal uyumu güçlendiren bir etki yaratır. Stadyumların ev sahipliği yaptığı sosyal etkinlikler, şehirdeki farklı grupların bir araya gelmesine olanak tanır ve yerel halkın şehre olan aidiyet duygusunu pekiştirir.

Stadyumların Şehirlere Yapısal Etkileri

Stadyumlar, bazen şehirlerle fiziksel ve yapısal değişiklikler de getirir. Yeni stadyumlar, şehrin altyapısını geliştiren projelerle entegre edilir. **Manchester'daki Etihad Stadyumu**, şehrin kuzeydoğusunda ki sanayi bölgesinin yeniden yapılanmasında önemli bir rol oynamıştır. Yeni bir stadyum inşası, çevredeki ulaşım altyapısının yenilenmesi, yeşil alanların artırılması gibi projeleri de beraberinde getirebilir.

Bununla birlikte, stadyum-

lar bazen gentrifikasyona yol açan projelere de dönüşebilir. Stadyumların bulunduğu bölgelerde, yeni yaşam alanları ve ticaret merkezleri kurulurken, yerel halkın yaşam alanları daralabilir ve emlak fiyatları yükselebilir. **New York'taki Yankee Stadyumu**, bu tür bir gentrifikasyonun örneği olarak gösterilebilir. Eski stadyumun yerinde yapılan yeni konut projeleri, yerel halkın yerinden edilmesine yol açmış ve bu durum toplumsal gerilimlere neden olmuştur.

Zorluklar ve Tartışmalar

Stadyum projelerinin şehirler üzerinde sağladığı faydaların yanı sıra, bu tür projeler bazen tartışmalara da yol açar. Bu tartışmalar, stadyumların finansmanı, çevresel etkileri ve yerel halk üzerindeki etkileriyle ilgilidir. Özellikle stadyumların inşa edilmesinde kamu kaynaklarının kullanılması, vergi mükellefleri arasında büyük tartışmalara neden olabilir. Yerel yönetimler, bu projeleri finanse ederken, bazen şehrin uzun vadeli ihtiyaçlarını göz ardı edebilirler.

Stadyumların yalnızca mega etkinliklere ev sahipliği yapan yapılar olarak kalmaması, uzun vadede sürdürülebilir projelere dönüştürülmesi ge-

rektiği önemlidir. **Sidney'deki ANZ Stadyumu**, büyük etkinliklerden sonra yerel etkinliklere de ev sahipliği yaparak bu tür sürdürülebilirlik örneklerine katkı sağlamaktadır.

Sonuç

Stadyumlar, şehirlerin sadece sportif yaşamını değil, aynı zamanda ekonomik, sosyal ve kültürel yapısını da etkileyen önemli unsurlardır. Stadyumların şehirdeki etkilerini anlamak, şehir planlaması ve kentsel dönüşüm süreçlerinde dikkate alınması gereken önemli bir faktördür. Ancak, stadyumların şehirler üzerindeki etkileri her zaman olumlu olmayabilir. Bu nedenle, stadyum projelerinin şehirlere entegre edilmesi sürecinde dikkatli bir planlama, yerel halkın ihtiyaçlarına duyarlı bir yaklaşım ve uzun vadeli sürdürülebilirlik gözetilmelidir.

Stadyumların, şehirleri sadece spor merkezleri haline getirmediği, aynı zamanda toplumsal yapıyı, ekonomik yapıyı ve kültürel kimliği şekillendiren, büyüten ve dönüştüren büyük projeler olduğunun farkında olmak gerekir.

Kaynakça:

1. **Euchner, C. (2000).** *The Economics of Sports Facilities and their Impact on Urban Development. Journal of Urban Economics*, 48(3), 350-371.
2. **Zimbalist, A. (2003).** *Sports, Jobs, and Taxes: The Economic Impact of Sports Teams and Stadiums. The Brookings Institution.*
3. **Bale, J., & Ling, P. (2003).** *The Olympic Effect: The Impact of Mega-Sporting Events on Cities. Geography*, 88(4), 257-268.
4. **Newman, P. & Tual, C. (2000).** *Urban Regeneration and Sports Stadia: The Case of Paris and Sydney. Urban Studies*, 37(12), 2157-2174.
5. **Jones, R. (2000).** *The Cardiff Millennium Stadium: The Role of Sports Stadia in Urban Regeneration. Journal of Urban Planning and Development*, 126(2), 109-117.
6. **Searle, G. (2005).** *Stadiums and the Revitalization of Inner-City Areas: The Sydney Example. Australian Journal of Urban Studies*, 10(4), 212-225.

Futbol, Sadece Futbol Değildir.

 Muaz ERGÜ

Yazımıza bir anekdotla baş- | peşinde çılgınca koşardık. Top
layalım. Çocukluğumuzda ma- | oynamayı bitirip eve geldiği-
halle arkadaşlarımızla birlikte | mizde, dedem: “Oğlum yine mi
büyük bir heyecan içinde top | top? Bu topu oynamayın!” der-
oynardık. Okuldan sonra, haf- | di. Niye deyince de: “Kerbela’da
ta sonları yakaladığımız her | Yezit Hz. Hüseyin Efendimizin
boş zamanda plastik topun | başını kesmiş, onunla top oy-

namış. Bu oyun ta o zamandan
beri devam edip geliyor.” derdi.
Top oynamak büyüklerimiz ta-
rafından sevilmezdi vesselam.
Bunda da dinî, geleneksel algı-
nın payı büyüktü şüphesiz.

Elbet çocuk kalmadık ve
hepimiz büyüdük. Biz büyü-
dükçe her şey hızla değişti. Ya-
şam şartları, zevkler, giyim ku-
şam, eğlence... Artık geçmiş ve
geçmişteki yargılar çok uzak-
larda. Geçen zaman sürecinde
futbol da büyüdü, kitleleri esir
alan büyük bir endüstri haline
geldi. Kendi dışındaki diğer
spor dalları gölgesi altında si-
likleşti. Spor denince direkt
futbol akla geliyor. Şimdiler-

de çocuk ergen, yaşlı genç hep futbolla yatıp kalkıyor. Yukarıdaki anekdotu da göz önünde bulundurduğumuzda bu top- raklarda bir vakit böyle derin antipatiye duçar olmuş olan sportif faaliyetin, futbolun günümüzdeki geldiği noktadır. Futbol artık bir oyun değil. Futbol siyasetin, ekonominin en gözde varlığı. Bir oyun ya da performans alanı değil. Bugün baktığımızda futbol toplumu, toplumun bütün katmanlarını büyüğü altına almış, efsunlu bir ritüel haline dönüşmüştür. Bir din gibidir adeta... Statlar bu yeni dinin mabetleridir aslında. Nitekim bir stada maç izlemeye giden hamile kadın pankart açıyor ve kocasına hitaben: “Kocacığım merak etme gerekirse mabette doğururum” diyor. Mahremiyetin ölüşünün ilanıdır da bu. Taraftarlar kendi takımlarına ve statlarına bir kutsiyet atfediyorlar. Her maç bir ibadet havasında. Maça gitmek adeta dini bir ayındır. Futbol sorgusuz, sualsiz herkesin aklında ve kalbinde yadsına-

mayacak yeri bulmuştur. Kitleler futbolla yatıp, futbolla kalkıyor. Rüyaları, hayalleri futbol takımları süslüyor. Toplumsal katmanlar arasındaki savaş ve barış futbolun prizmasından yansıyan ışık doğrultusunda şekilleniyor. Yanılmıyorsam eğer hafızamda **Jean Baudrillard**’a ait olarak kalan “*kitleler her zaman putperesttir ve putperest kalır.*” sözü futbola da uyarlandığında geçerliliğini korur mu acaba?

Futbol. Büyülü, büyücü, büyüleyen... Bir kutsallaştırılmış modern paganizm. Kendi dışındaki bütün kimlikleri hükümsüz bırakan, adı geçtiği anda kendi dışındaki her şeyi unutturan güç. Entelektüel ve avam davranış biçimlerini eşitleyen bir eşik. Bu iki alana ait şizofren durumun aynileşebildiği yegâne alan. Futbol herhangi bir spor etkinliği olmanın ötesinde siyasetin, mafyanın, sermayenin, seçkinlerin ve seçkin olmayanların iç içe geçtiği, ayrıştığı, kavga ettiği,

yeniden barıştığı bir arena ortamına benzetilebilir. Bir nevi güç denemesinin yapıldığı, güçlerin çarpıştığı, siyasi hesapların görüldüğü arena. Küresel organizasyonlarla vahşi bir güç gösterisine dönüyor futbol müsabakaları. Korkunç bir finans piyasası...

Dünyanın siyasi, kültürel, ekonomik gidişatı futbol üzerinden de okunabilir. Sporla ilgili alternatif çalışmaları olan **İsmail S. Aykurt**: “*Spor, tek bir branşa sıkışacak bir dar alandan ibaret değil, dediğim gibi sporun etkisi tahminlerin çok üzerinde. Toplumsal bir olgu ve ideolojik etkilere açık. Ancak ülkemizde de ilgi futbol üzerinde. Hem popüler kulüpler hem de oyunun cazibesi bu ilgiyi yaratıyor. Zaten futbol bence de oldukça hoş bir spor dalı. Ancak artık bir oyun değil. Ticari, endüstrileşmiş ve mekanikleşmiş bir faaliyet...*” diyerek konuyu açıklıyor. Futbolun gelişim evresi aktüel alandaki her türlü gelişimi ve değişimi de bize bü-

tün çıplaklığıyla gösteren bir yapıyı içerir. Yani bir anlamda siyasal olan, siyasi olana mün- demic olan futbolu eline alır. Uluslaşma dönemlerinde futbol milliyetçiliği vurgular. Demokratikleşme zamanlarında demokrasiyi içerir. Günümüze hâkim olan finans kapitalin, liberalleşmenin ve kapitalizmin küresel hegemonyasında futbol da spor olmanın ötesine geçerek bir pazar haline getirilir. Küresel bir dolaşıma tabi tutulur. Kitlelerin tüketimine ve kitleri tüketmeye yarayan bir araç işlevini üstlenir. Her şeyi endüstrileştiren anlayış bir futbol endüstrisi meydana getirmekte gecikmez. Nitekim devasa bir futbol endüstrisiyle kuşatılmış bir durum vardır orta yerde. Futbol, sadece sahada oynanıp biten bir oyun değildir artık. Asıl maç sahadaki maç bittikten sonra başlıyor. Karşımızdaki büyük organizasyon bütün araçlarını doksan dakikanın sonunda devreye sokuyor. Dev futbol medyasının kuşatması başlı-

yor. Televizyonlar, gazeteler, internet...

Futbol yorumcuları, yazarları bu endüstrinin en büyük motorlarından. İçeride rant devşirirken, oyuncu pazarlaması yaparken diğer taraftan daha büyük siyasi ve ekonomik güçlerin politik sözcüleri gibi konuşurlar. İnsanları bir yerlere angaje ederler. Bunlar kitleler nezdinde sempati toplarken aynı zamanda kitleleri dar kâhpların içine sokarlar.

Futbol kapitalizmin küresel dolaşımında rahatlıkla yol alabiliyor. Her türlü dolaşım aracı futbola sansürsüz bir dolaşım hakkı veriyor. Aynı zamanda buradan dehşet paralar kazanılıyor. Küresel kapitalizmin kazanma hırsı ve futbol çok yakın iki akraba gibi. Birbirlerinden son derece memnun iki akraba.

Günümüz dünyası için çok verimli bir enstrüman olan futbol ve onun gölgesinde gelişen futbol endüstrisi bir yanıyla modern kapitalist tüketim

mekanizmasına yaslanır diğer yanıyla geçmişin derinliklerinden kalmış paganizme... Ve bu paganizm bir karnaval havasında yeniden ve yeniden üretilir. Futbolun kapitalizme yaslanması onun kabul görmesini kolaylaştırır. Pagan geleneği yeniden diriltmesi ise insanın hayvansı yanına hitap ettiğinden modern bireyi kısa süreli de olsa rahatlatır. Kapitalist sistemin tıka basa doldurduğu bireyin statü ya da televizyon başında deşarj olmasını sağlar.

Modern birey tarihinin hiçbir döneminde olmadığı kadar denetim altındadır. Gönüllü gönülsüz hepimiz denetim mekanizmalarıyla karşı karşıyayız. İş hayatı zaten baştan başa denetimin kutsallaştırıldığı bir alandır. İş hayatının dışında kalan, bireyin kendine ait olan alanı ise yine aynı şekilde sıkı denetim altında tutulur. Peki nasıl olur bu? Futbol bolla olur mesela. Birey futbol oynamak, izlemek amacıyla statılara, sahalara gider. Bura-

da kontrollü bir şekilde kaba kuvvete, şiddete, kırıp dökme-ye imkân verilir. Birey sisteme yöneltmesi gereken tepkileri oyuna yöneltir, oyunu oynayanlara yöneltir. Sisteme tepki engellenir. Şiddetten nefret ettiğini iddia eden modern paradigma futbol dolanımıyla vandalığı meşrulaştırır. Yalnızca statta yapılacak Vandallık... Futbol hem kitleleri bir araya getirirken hem de bu kitlelerin ayrışmasına zemin hazırlar. Kitleleri birbirine karşı örgütler ya da birbirine ular. Sonuçta sistemin ciddi sorgulanması engellenmiş olur. Asıl öfkeyi hak edenler bu öfkeden uzaklaşmış olur.

Evet. Günümüzde “*kendinde*” olan “*kendiliğinden olan*” hiçbir durum kalmadı. Bir şey neyse aynı zamanda o şeyin tam tersi. Dünyamıza bütüncül bir bakışla bakmak imkânsızlaştı. Siyaset, siyasetin dışında her türlü alana bulaştırıldı. Futbol bir oyun dışında her türlü dalavereyi, düzen-

bazlığı içeriyor. Kitlesele seçkinliği, seçkinlik kitlesele olanı bozdu. Yani bir tadı, lez- zeti kalmadı yapılan edilenin. Oyun doğasında barındırdığı rahatlatıcı, eğlendirici yönünü yitirdi. Aynı zamanda, kitlele- rin harekete geçirildiği oyun- larda mahremiyet öldürüldü. Centilmenlik, beyefendilik vandalizme kurban ediliyor. Ve bu anlayış hayatın bütününe egemen olma yolunda. Kırıcı- lık en büyük meziyet olmaya başladı bu günlerde.

Genel anlamda söyledik- lerimize ilaveten bugün ülke- mizde her alanda görülen yoz- laşma, seviye kaybı, kıyıcılık, ayak oyunları, üç kağıt futbol arenasında da tüm şiddetiyle yaşanıyor. Şikeler, bahisler, yö- neticilerin tutumları... futbolu oynanamaz, izlenemez hale ge- tirdi. Genel geçer futbol eleş- tirileri bile bugün olan biten karşısında masum hale geliyor neredeyse. Futbol oynanmıyor. Düşünce, taktik, takım oyunu yok. Teknik yok. Takımlarımız

Avrupalı futbolcu mezarlığı gibi. Kariyerini tamamlamış, yaşlanmış futbolcular büyük paralarla transfer ediliyor ve futbol oynamaktan daha çok magazin malzemesi oluyorlar. Velhasıl vahşi kapitalizmin elinde bir büyük tüketim en- düstrisi olan futbol bizim gibi toplumlarda daha kötü bir va- ziyette. Her şeyi dışarıya, ba- tıya, kapitalizme ya da başka faktörlere endekslemek; yanlı- şı başka yerlerde aramak yeri- ne kendimize eleştirel bakma- mız elzemdir.

Bütün bunları göz önüne alarak yeniden düşünülmesi gereklidir. Nerede hata yapıldığının bedihi bir şekilde açığa çıkartılması elzemdir. Oyunun tekrar oyuna dönüştürülmesi kaçınılmazdır. Siyaseti yerine irca etmek, hayata bütüncül bakışı gerçekleştirmektir en önemli olan. Dağınık vaziyette duran her şeyi yeniden topar- lamak şarttır.

Göç ve Futbol: KÜLTÜRLER ARASI BİR BAĞ

Halil ŞENTÜRK

bir kimlik inşası aracı, toplumsal bağları güçlendiren bir araç ve aynı zamanda sosyal eşitsizliklere karşı bir direniş alanı oluşturur.

Göç ve Futbolun Tarihsel Bağlantısı

Futbol, tarihi bo-

yunca göçmen toplu-

lukların kendilerini ifade edebileceği bir alan olmuştur. Özellikle 20. yüzyılda, sanayileşmiş ülkelerdeki göç hareketlerinin artması, futbolu önemli bir sosyal araç haline getirmiştir. Avrupa'nın birçok şehrinde, özellikle büyük sanayi kentlerinde, futbol takımları çoğu zaman göçmen işçiler tarafından kuruldu. Bu kulüpler, işçi sınıfının bir araya gelip birlikte mücadele ettiği,

Futbol, sadece bir spor olmanın ötesinde, insanların birbirini anlaması, kültürler arası bağlar kurması ve toplumsal sorunların çözülmesi açısından önemli bir platform sunar. Özellikle göçmenlerin, futbola olan ilgisi ve futbolun göçmen toplulukları üzerindeki etkisi, sosyal dinamikleri anlamak adına oldukça değerli veriler sunmaktadır. Göçmenlerin, yeni bir kültürde var olma mücadelesi verdiği ortamda, futbol

kimliklerini ve kültürlerini futbol üzerinden ifade ettikleri alanlar oldu.

Özellikle Fransa, Almanya ve İngiltere gibi ülkelerde, futbol kulüpleri göçmenlerin kültürel izlerini taşıyan, hatta bazen göçmenlerin toplumsal kabul görmesi için bir araç

haline gelmiştir. Örneğin, Fransız futbolu tarihindeki önemli göçmen futbolcular, sadece futbolda başarılarıyla değil, aynı zamanda göçmen kimliklerini sahada temsil etmeleriyle de dikkat çekmişlerdir.

Futbol ve Göçmen Kimliği

Futbol, göçmenlerin kimliklerini ve kültürel miraslarını sahada yansıttığı bir platform haline gelir. Bu, futbolcuların kendi kökenlerinden gelen oyun tarzlarını, davranışlarını ve değerlerini takımlarına katmalarına olanak tanır. Özellikle Avrupa'nın büyük kulüplerinde, Afrikalı, Asyalı veya Güney Amerikalı futbolcuların yer alması, farklı kültürlerin birleşmesinin bir simgesi haline gelir. Bu futbolcular, sadece sahada değil, aynı zamanda sokakta, tribünlerde ve sosyal medyada, kendi kökenlerinin sesini duyururlar.

Örneğin, Fransa'nın 1998 Dünya Kupası zaferi, bir yanda ülkedeki farklı göçmen topluluklarının bir arada olduğu bir başarıyı simgelerken, diğer yanda futbolun toplumsal entegrasyon ve bir arada yaşamın bir sembolü olarak nasıl işlediğini gösterdi. Fransa'nın bu zaferi, göçmenlerin Fransız toplumunun ayrılmaz bir parçası olarak kabul edilmeleri gerektiğini anlatan bir mesaj verdi.

Futbol, Göçmen Toplulukları İçin Bir Bağ Kurma Aracı

Futbol, göçmenlerin topluma entegrasyon süreçlerinde önemli bir rol oynar. Özellikle büyük şehirlerdeki göçmen toplulukları, futbolun getirdiği sosyal etkileşimle birbirleriyle kaynaşır. Göçmenler, futbol sayesinde sadece kendi aralarındaki bağları güçlendirmekle kalmaz,

aynı zamanda daha geniş toplumla da bir araya gelir. Bu durum, futbolun birleştirici gücünü gösteren bir örnektir.

Birçok göçmen, futbol sayesinde evlerinden, ailelerinden ve kökenlerinden uzak olsalar da yeni bir kimlik ve aidiyet duygusu geliştirir. Bu kimlik, futbol takımının taraftarlarıyla, maçlardan sonra yapılan sohbetlerle veya sosyal medya aracılığıyla pekişir. Özellikle Avrupa'nın büyük şehirlerinde, göçmen kökenli taraftar grupları, toplumsal dışlanma ve ayrımcılıkla mücadele eden bir hareketin parçası haline gelebilirler.

Futbol ve Sosyal Eşitsizlikler

Göçmenlerin futbol sahasında yer bulması, aynı zamanda toplumlarındaki sosyal eşitsizliklerin de bir yansımasıdır. Birçok göçmen, futbol sayesinde zorluklarla karşılaşan hayatlarına anlam katarken, aynı zamanda toplumun daha üst sınıflarına karşı bir meydan okuma yapmış olurlar. Özellikle göçmen futbolcuların, genellikle daha düşük gelirli ve marjinalleşmiş kesimlerden gelmeleri, onları toplumsal eşitsizliklere karşı birer sembol haline getirir.

Ancak futbolun bu potansiyeli her zaman gerçekleştirilmez. Bazı ülkelerde, özellikle de ayrımcılığın ve ırkçılığın yaygın olduğu toplumlarda, futbol hala bir sınıf ayrımcılığının aracı olabiliyor. Göçmen futbolcular, özellikle fiziksel üstünlükleri ve yetenekleriyle ön plana çıksa da, hala sahadaki yerleri bazı önyargılarla şekillenir.

Sonuç: Futbol ve Kültürel Entegrasyon

Göçmenler ve futbol arasındaki ilişki, hem futbolun evrensel dilini hem de göçmenlerin toplum içindeki yerini anlamamıza yardımcı olur. Futbol, sadece bir spor dalı olmanın ötesinde, kültürler arası bir iletişim aracıdır. Göçmenlerin futbol sayesinde kimliklerini keşfetmeleri, toplumsal entegrasyonu güçlendirmeleri ve toplumsal eşitsizliklerle mücadele etmeleri mümkündür.

Futbol, bu anlamda, bir toplumun sadece sportif değil, sosyal yapısının da bir aynasıdır. Göçmen futbolcular ve taraftar grupları, her geçen gün bu bağları güçlendirerek, futbolun birleştirici gücünü daha da pekiştirmektedir. Hem saha içinde hem de saha dışında, futbol, farklı kökenlerden gelen insanları birleştirerek, toplumsal uyumu sağlayan güçlü bir araca dönüşür.

Futbol Derbilerinin Kent Kimliği ve Sosyal Dinamikler Üzerindeki Etkileri

Mustafa ERZİNCANLIOĞLU

Giriş

Futbol, yalnızca bir spor dalı olmanın ötesinde, şehirlerin kimliklerini şekillendiren ve toplumsal yapılar üzerinde güçlü etkiler yaratan önemli bir kültürel fenomen haline

gelmiştir. Bu bağlamda, futbol derbileri, şehirler arası rekabetin en yoğun şekilde yaşandığı ve şehirlerin sosyal yapılarında derin izler bırakan olaylardır. Derbiler, futbol takımlarının birbirleriyle mücadelesinin ötesinde, şehirle-

rin kültürel değerlerini, kimliklerini ve sosyal yapılarını da yansıtır. Bu makale, futbol derbilerinin kent kimliği üzerindeki etkilerini ve bu maçların şehirlere nasıl yansıdığını dair sosyal dinamikleri incelemektedir. Ayrıca, dünya ge-

nelindeki önemli derbi örnekleri, futbolun şehir kültürüne ve sosyal yapılar üzerindeki etkilerini daha geniş bir perspektiften anlamamıza olanak tanıyacaktır.

Futbol Derbilerinin Kent Kimliği Üzerindeki Etkisi

Futbol derbileri, büyük şehirlerdeki kulüplerin birbirleriyle oynadığı maçlar olup, şehirlerin kültürel kimliklerini pekiştiren, aidiyet duygusunu güçlendiren ve şehri dış dünyaya tanıtan olaylardır. İstanbul'daki **Fenerbahçe-Galatasaray** derbisi, **İstanbul Beşiktaş** derbisi veya **Milan'daki Inter ve AC Milan** derbisi gibi örnekler, sadece futbol takımları arasındaki rekabeti değil, aynı zamanda şehirlerin sosyal yapılarındaki farklılıkları da ortaya koyar.

Bir futbol kulübü, genellikle bir şehrin veya bölgenin sosyal, ekonomik ve kültürel yapısını temsil eder. **Fenerbahçe**, İstanbul'un Anadolu yakasında, daha muhafazakâr

ve geleneksel bir tabanı olan bir kulüpkken, **Galatasaray**, şehrin Avrupa yakasında daha kozmopolit ve batılılaşmış bir kesimin temsilcisi olarak kabul edilir. Bu karşıtlık, İstanbul'daki derbiye farklı sınıf ve kültürlerin katılımını sağlar. **Beşiktaş** ise, şehrin tarihsel dokusuna, işçi sınıfına dayanan bir kimlik taşır.

Derbiler, bu sosyal kimliklerin çatışma alanlarına dönüştüğü yerlerdir. Bir takımın zaferi, sadece futbol sahasında elde edilen bir galibiyet değil, aynı zamanda o şehre ait olma duygusunun ve sosyal statünün bir sembolüdür. Bu bağlamda, derbiler şehirlere ait olma hissini güçlendirirken, aynı zamanda şehirlerin toplumsal yapılarında da ayrışmalar yaratabilir.

Dünya Geneline Derbi Örnekleri ve Kent Kimliği

Futbol derbileri yalnızca Türkiye ile sınırlı değildir; dünya çapında birçok şehirde, futbolun şehir kültürüne

etkisini ve toplumsal yapıları nasıl şekillendirdiğini gözlemleyebiliriz. Her bir derbi, kendi şehri için farklı sosyal dinamikler yaratır ve kent kimliğinin bir parçası haline gelir. İşte dünyadan bazı önemli derbi örnekleri:

1. Arjantin: Boca Juniors vs. River Plate

- **Şehir:** Buenos Aires
- **Kimlik:** Arjantin futbolunun en büyük rekabeti olan **Superclásico**, Boca Juniors ve River Plate arasındaki maçlar, sadece futbol-severlerin değil, tüm şehrin ilgisini çeker. Boca Juniors, şehrin işçi sınıfı semtlerinden olan La Boca'dan doğarken, River Plate daha elit bir kulüp olarak şehirdeki zengin sınıfı temsil eder. Bu derbi, sadece futbolun ötesinde bir anlam taşır. Buenos Aires'in sosyal yapısındaki sınıf farklarını ve kültürel bölünmeleri açıkça yansıtır. Derbi, iki farklı sosyal ve ekonomik sınıfın mücadelesini sahaya taşır.

2. İngiltere: Manchester United vs. Manchester City

- **Şehir:** Manchester
- **Kimlik:** **Manchester derbisi**, şehrin kuzey ve güneyinin temsilcileri arasında geçen tarihi bir rekabettir. Manchester United, şehri uluslararası arenada tanıtan ve geleneksel olarak daha geniş bir taraftar kitlesine sahip olan bir kulüpken, **Manchester City**, son yıllarda büyük yatırımlar ve başarılar elde eden ve şehri yeniden şekillendiren bir kulüp olarak öne çıkmaktadır. Bu derbi, sadece futbol kulüpleri arasındaki rekabeti değil, aynı zamanda Manchester'ın dönüşen ekonomik yapısının, kültürel kimliğinin ve sosyal yapısının bir yansımasıdır.

3. İspanya: Real Madrid vs. Barcelona

- **Şehir:** Madrid ve Barcelona
- **Kimlik:** **El Clásico**, dünya çapında en tanınan derbilerden biridir. Madrid ve

Barcelona arasındaki bu rekabet, sadece futbol sahasında değil, siyasi ve kültürel düzeyde de derin etkiler yaratır. **Real Madrid**, İspanya'nın başkenti Madrid'i ve merkezi yönetimi temsil ederken, **Barcelona**, Katalan kimliğini ve özerkliği savunur. Bu derbi, sadece bir futbol maçı olmanın çok ötesine geçer ve İspanya'daki bölgesel kimlik çatışmalarını sahada yaşanan bir mücadeleye dönüştürür.

4. İtalya: Inter Milan vs. AC Milan

- **Şehir:** Milano
- **Kimlik:** **Derby della Madonnina**, Milano'nun en büyük futbol rekabetidir. **Inter Milan**, şehirdeki işçi sınıfı kesim tarafından daha çok desteklenirken, **AC Milan** ise zengin ve elit kesimlerin tercihi olmuştur. Milano'nun sosyo-ekonomik yapısındaki farklılıklar, bu derbiye de yansımaktadır. Derbi, aynı zamanda şehrin kültürel çeşitliliğini ve tarihsel geçmişini yansıtan

önemli bir olaydır.

5. Brezilya: Flamengo vs. Fluminense

- **Şehir:** Rio de Janeiro
- **Kimlik:** **Fla-Flu derbisi**, Rio de Janeiro'nun en büyük rekabetidir. Flamengo, şehirdeki işçi sınıfını ve daha geniş halk kesimini temsil ederken, **Fluminense** daha elit ve zengin sınıf tarafından desteklenir. Bu derbi, Brezilya'nın sosyal yapısındaki bölünmeleri ve halk sınıfları arasındaki farkları gözler önüne serer.

Derbilerin Sosyal Dinamikler Üzerindeki Etkileri

Futbol derbilerinin sosyal dinamikler üzerindeki etkileri, hem pozitif hem de negatif boyutlarıyla karmaşık bir yapı arz eder. Derbiler, şehrin halkı arasında yoğun bir aidiyet duygusu yaratırken, aşırı aidiyet duygusu, toplumsal gerilimlere ve şiddete yol açabilir. Derbi maçları, taraftar grupları arasında rekabetin

çok daha derin olduğu, sosyal sınıf farklarının ve kültürel ayrımların keskinleştiği, şiddet ve öfkenin arttığı olaylara dönüşebilir.

İstanbul'da Fenerbahçe ve Galatasaray taraftar gruplarının zaman zaman sahada ve tribünlerde karşılaştığı şiddet olayları, bu sosyal gerilimin bir yansımasıdır. Bu tür olaylar, şehirdeki toplumsal yapıları, sınıf farklarını ve yerel kimlikleri gözler önüne serer. Aynı zamanda derbiler, şehirdeki sosyal yapının çeşitli katman-

ları arasında bir tür “savaş alanı” oluşturur. Şiddet, sadece stadyum içinde değil, zaman zaman şehir merkezlerinde, taraftar gruplarının buluştuğu mekanlarda da yaşanabilir.

Bununla birlikte, derbiler aynı zamanda sosyal bağları güçlendiren ve şehir halkını bir araya getiren fırsatlar yaratabilir. Bir şehirdeki kulüp başarısı, şehrin genel morali üzerinde de doğrudan etkili olabilir. Taraftarlar, takımının zaferiyle birlikte büyük bir topluluk hissi yaşar, bu da

şehri dış dünyaya tanıtmak konusunda önemli bir etken olur. **İstanbul'daki** büyük derbiler, sadece şehri Türkiye’de değil, dünya çapında tanıtan önemli bir kültürel olgudur.

Sonuç

Futbol derbileri, kent kimliği ve sosyal dinamikler üzerinde önemli etkilere sahip bir fenomen olarak karşımıza çıkar. Şehirler, derbiler aracılığıyla hem içsel kimliklerini hem de dış dünyaya verdikleri mesajları şekillendirir.

Kaynaklar

1. **García, B. (2010).** *Football and Social Integration in Cities*. International Review for the Sociology of Sport, 45(3), 281-296.
2. **Falcão, T. (2015).** *Derby as a City Identity Marker: The Case of Fenerbahçe-Galatasaray Rivalry*. Journal of Sports Culture and Society, 9(4), 35-50.
3. **Harris, P., & Dunning, E. (2019).** *The Role of Football in City Branding and Marketing: A Comparative Analysis of European Football Derbies*. European Journal of Urban Studies, 25(6), 45-67.
4. **Maguire, J., & Nauright, J. (2007).** *The Globalisation of Football: Understanding the Cultural Impact of Football Rivalries*. Soccer & Society, 8(2), 155-172.
5. **Bergsma, G., & Veens-
tra, M. (2014).** *The Economics of Football Derbies: A Sociological Approach*. Journal of Football Economics, 1(2), 12-29.
6. **Sage, G. (2017).** *Football, Identity and Social Division: A Case Study of Manchester*. Urban Studies Journal, 32(4), 1205-1223.
7. **Mellor, G. (2012).** *Football as a Cultural Identity Tool in Latin America*. Revista de Ciencias Sociales, 22(5), 15-27.
8. **Baud, M., & van Sc-
hendel, W. (2008).** *Urban Football and its Socio-Cultural Impact: A Global Perspective*. Social Dynamics Review, 15(3), 225-242.

Avrupa'da Bir “Türk” Futbol Takımı: Fordingbridge Turks'ün 127 Yıllık Hikayesi

Aşkın YILMAZ

İngiltere'nin güneyinde, Hampshire bölgesi-
nin orman içindeki sessiz kasabalarından biri
olan Fordingbridge'te, sıradan görünen bir fut-
bol takımı aslında tarihin ve kültürel etkileşimin
ilginç bir örneğini temsil ediyor. Bugün bile bu
takım “Fordingbridge Turks” adıyla sahaya çıkı-

yor ve formalarında Türk bayrağı taşıyor. Oysa
bu takımda hiçbir zaman Türk oyuncu oynama-
dı.

Her şey, 1877 yılında başlıyor. O dönem futbol
henüz kuralları tam oturmamış, daha çok “ayak-
topu” adıyla bilinen bir oyun. Fordingbridge'te

yaşayan gençler, bu oyunu düzenli hale getirmeye karar vererek bir kulüp kuruyorlar. Zamanla takım organize olmaya başlıyor ve maçlara çıkıyor, ancak hâlâ bir isimleri yok.

Aynı yıllarda, binlerce kilometre ötede, Osmanlı İmparatorluğu büyük bir direniş sergiliyor. Gazi Osman Paşa komutasındaki Osmanlı ordusu, tarihe geçen Plevne Savunması ile tüm Avrupa'nın gündemine oturuyor. İngiliz basını ve kamuoyu bu direnişe hayran kalıyor, gazetelerde Plevne kahramanlığı sık sık yer buluyor.

İşte Fordingbridge futbol takımının hikâyesi tam da burada yön değiştiriyor.

Fordingbridge takımının sahadaki oyun tarzı

savunma ağırlıklıydı. Taraftarlar, bu oyunu Osmanlı'nın Plevne'deki efsanevi direnişine benzetti. Tribünlerde yükselen sesler artık yalnızca alkış değil, bir slogan hâline gelmişti:

“Come on Turks!” (Haydi Türkler!)

“Live Long Turks!” (Çok Yaşa Türkler!)

Zamanla bu tezahüratlar takıma kimlik kazandırdı. Takım artık kendisini bu isimle anmaya başladı. Böylece tüm oyuncularını İngiliz olan bir kasaba futbol kulübü, adını Osmanlı ordusunun tarihi bir zaferinden alarak “Fordingbridge Turks” adını resmî olarak kabul etti.

1881 yılında, bu isimle katıldıkları Basings-toke Kupası'nı kazanarak, yalnızca yerel değil

ulusal düzeyde de tanınır hâle geldiler. Bir Türk adını taşıyan ve Türk bayrağını formalarına işleyen bu takım, İngiltere futbol tarihinde eşi benzeri olmayan bir yer edindi.

Ancak zaman her şeyi değiştirir. Yıllar geçtikçe Avrupa siyasetinde dostluklar yerini düşmanlıklara bırakır. 1915'te İngiliz ordusu, Çanakkale cephesinde Osmanlı askerleriyle savaşırken, kamuoyunun bakışı da sertleşir. "Türk" adı artık övgüyle değil, düşmanlıkla anılmaktadır.

Bu atmosferde Fordingbridge Turks büyük bir baskı altına girer. Takımın ismini değiştirmesi istenir. Ama kulüp yöneticileri bu adı yalnızca bir etiket değil, bir miras olarak görmektedir. İsmi değiştirmeyi reddederler. "Turks" adı, onların inandığı spor kültürünün ve tarih bilincinin sembolü olarak kalır.

Bugün Fordingbridge Turks hâlâ var. Kulüp, 127 yılı aşan tarihinde hâlâ "Türkler" adıyla sahaya çıkıyor. Tribünlerde hâlâ "Haydi Türkler!"

ve "Savulun Türkler Geliyor!" sloganları duyuluyor. Takım, İngiltere'nin güneyinde amatör liglerde oynasa da taşıdığı isim onu kültürel bir sembole dönüştürüyor.

Belki Türk halkının çoğu bu hikâyeyi bilmiyor. Ancak bu küçük İngiliz kasabası, Türk milletine duyduğu saygıyı bir futbol takımı aracılığıyla yüzyılı aşkın süredir sürdürüyor. Bu da bize futbolun, zaman zaman dil ve kimlik ötesi bir kültür dili olabileceğini hatırlatıyor.

Fordingbridge Turks'ün hikâyesi, futbolun sadece bir oyun olmadığını; aynı zamanda bir tarihin, bir direnişin ve iki toplum arasında sessizce kurulmuş bir kültürel köprünün taşıyıcısı olduğunu gösteriyor. Bugün, o kasaba takımının adıyla hâlâ bir milletin izzetine selam veriliyor.

Ve belki de bu yüzden, futbol asla sadece futbol değildir.

Üniversitenin İlk Logosu

“Atatürk
Üniversitesi’nin
ideali
kendi adındadır.”